

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Bibliotecă
Kupa
Redouza-Deva

ÎN ACEST NUMĂR:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Atenție!

O nouă
noțiune:

Electronificarea

(pag. 6-7)

Conferința astronomică de la Pulkovo

de prof. univ.
CĂLIN POPOVICI
(pag. 2)

Adevărata noastră tinerețe

Tinerețea Republicii

de **DRAGOȘ VICOL**
(pag. 3)

EVGHENI EVTUȘENKO:

Trei minute de adevăr

(pag. 8)

Pregătind o expoziție...

de **ION POPESCU-GOPO**
(pag. 9)

ANUL XVIII

50
(926)

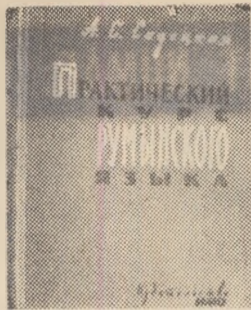
14 decembrie 1962

12 PAGINI, 1 LEU

In amurg, la vânătoare

Un manual de limba română publicat la Moscova

Relațiile culturale sovieto-române au marcat recent un moment interesant și oarecum deosebit: apariția, la Moscova, a unui manual de limba română. Autoarea lui, A. S. Sadețkaia, este o cercetătoare mai veche a problemelor de limbă română, de aceea cartea pe care a publicat-o ne trezește o curiozitate sporită.

Ținând seama de faptul că este primul manual de acest fel apărut în Uniunea Sovietică, înțelegem că munca autoarei nu a fost deloc ușoară. Ea însăși subliniază acest lucru în prefață și, desigur, el trebuie luat în considerație la o cercetare critică a manualului. După cum îi arată și titlul, ne găsim în fața unui curs practic de limbă română. Autoarea l-a destinat unui public larg: în primul rând studenților ce învață limba română, dar și oricărui amator de a ne studia limba. Foarte consistent și de dimensiuni apreciabile (circa 350 pagini), manualul se adresează începătorilor și își propune să-i aducă, la capătul parcurgerii și însușirii materialului, la o treaptă pe care am putea-o numi avansată și de la care li se deschide puțința de a citi opere literare, ziare, texte politice și de cultură generală. Este vorba deci de un manual complex și destul de complet. Într-adevăr, planul lucrării este foarte bine chibzuit. Cunoștințele sunt oferite studenților nu empiric, ci într-o desfășurare științifică, determinată de principii metodice bine gândite și logice.

În felul acesta A. Sadețkaia și-a întemeiat partea practică pe un solid fundament teoretic, necesar pentru însușirea științifică și sistematică a limbii predate. Manualul conține date cu privire la fonetică, explică gramatica limbii române, cuprinde un număr de bucăți de citire și o serie de texte de lec-

tură suplimentară, are în anexă un vocabular rusoromîn.

De asemenea se cuvine menționată pozitiv, ca ținând de metoda riguroasă științifică urmată de autoare, permanența legătură dintre partea teoretică explicată și însușirea ei practică, cu ajutorul exercițiilor. Exercițiile sînt foarte numeroase, foarte variate ca tip și destinație și mai ales asigură repetarea materialului predat de la lecție la lecție, folosind lexicul anterior însușit sau referindu-se la reguli de gramatică mai înainte explicate. În genere, exercițiile urmăresc prelucrarea materialului predat în planuri diverse: lexic, gramatică, retroversiuni, traduceri etc. Un alt aspect care se cere remarcat este predarea paralelă a diferitelor sectoare ale limbii, (fonetică, morfologie și sintaxă concomitent) în așa fel ca însușirea limbii să nu se facă rigid, scolastic, ci ea o percepere vie, multilaterală.

În unele probleme de succesiune a materialului gramatical, de împărțire a lui pe capitole și de grupare a acestora, poate că s-ar putea discuta. De pildă, de ce începe relativ tîrziu predarea conjugării verbelor (de abia la pagina 62), de ce conjugarea verbelor auxiliare este dată de două ori (paginile 28 și 44), de ce se dă relativ tîrziu declinarea substantivelor cu articol nehotărît (pagina 98) și în schimb se explică prea devreme (lecția a 2-a, pagina 10) pluralul substantivelor feminine (nu și masculine), asupra căruia autoarea revine ulterior. Explicațiile teoretice ar fi putut folosi mai amplu sistemul comparațiilor cu limba rusă (limba maternă a cititorilor cărora li se adresează manualul) ceea ce ar contribui desigur la o însușire mai lesnicioasă a materialului, mai ales cînd e vorba de înțelesul imperfectului, al perfectului simplu, al

perfectului compus etc. Dar asemenea observații nu afectează în fond structura generală a materialului care, considerat în ansamblu, constituie o lucrare evident metodică și științifică.

Cursul practic conține la fiecare lecție texte pentru lectură, analiză, exemplificare etc. În primele lecții aceste texte sînt legate de un vocabular uzual necesar spre a crea studenților un bagaj minimal de cuvinte pe care să-l poată folosi la exerciții, conversație etc. Pe măsură ce studentul înaintază în studiul limbii române sînt introduse bucăți prelucrate după texte beletristice binecunoscute, (după Sadoveanu, Caragiale, Vlahuță, Sahia etc.) pentru ca apoi să fie înlocuite cu fragmente din operele citorva scriitori reprezentativi contemporani. Anexa cuprinde cîteva fragmente din texte publicate în ziare și reviste, cîteva bucăți beletristice și scurte prezentări ale unor mari personalități literare (Alecsandri, Eminescu, Caragiale, Coșbuc, Sadoveanu, Arghezi, Beniuc).

Această completare face și mai utilă cartea tovarășei A. Sadețkaia. Unele obiecții suscită, însă limba în care sînt scrise textele cu teme din viața cotidiană, folosind un limbaj uzual. Uneori putem întîlni expresii sau întorsături de frază care nu sună autentic românește. Unele dintre ele (cele mai numeroase), sînt rezultatul unor calcări din limba rusă, altele denotă o lipsă de legătură cu limba cotidiană, care își poate modela personalitatea în chip foarte variat.

Dar asemenea scăpări nu sînt dese și de aceea nu împieteză asupra nivelului general al manualului. Ele vor putea fi ușor eliminate la o nouă ediție a cărții. În final, cursul practic este însoțit de un vocabular rus-romîn conținînd cuvintele și expresiile folosite în text, cu traducerea lor. După cum ne arată autoarea, ea nu și-a propus să dea toate sensurile cuvintelor, ci numai acelea cu care ele figurează în textele incluse în manual. O scurtă trecere în revistă a principalelor probleme de gramatică expuse sub formă de tablouri (tabloul articolului, al pronumelui, al modurilor și timpurilor) completează în mod util cursul.

Calitățile neindoielnice prin care se remarcă manualul de limba română al tovarășei A. Sadețkaia îi vor asigura o cercetare atentă din partea studenților și vor contribui la sporirea numărului de cetățeni sovietici cunoscători ai limbii și culturii țării noastre.

Tatiana Nicolescu

Conferința astronomică de la Pulkovo

La consfătuirea reprezentanților Academiiilor din țările socialiste care a avut loc la Varșovia (14-17 martie a.c.), s-a hotărît colaborarea multilaterală a acestor Academii în șapte probleme de o deosebită importanță științifică.

Acțiunea este menită să ducă la o cercetare cit mai aprofundată a problemelor considerate și la o stringere mai adevărată a legăturilor de colaborare și prietenie între țările lagărului socialist. Printre primele dintre cele șapte probleme de studiat în comun a fost aleasă problema „Observării sateliților artificiali ai Pămîntului”, fiind ființă și prima Comisie de colaborare între Academii pe această temă, a cărei sesiune a avut loc la Leningrad la 28 noiembrie a.c. Conferința a fost precedată de o consfătuire a reprezentanților stațiilor de observare a sateliților artificiali care s-a ținut la Pulkovo între 21 și 27 noiembrie a.c. și la care s-a discutat în special metodică observării fotografice a sateliților și problemele geodezice și geofizice ce pot fi abordate prin astfel de observații.

Țara noastră a fost reprezentată la aceste consfătuiri de șefii celor două stații de observare a sateliților de la București (prof. C. Popovici) și Cluj (prof. Gh. Chiș), șeful stației București fiind și reprezentantul țării noastre în comisia multilaterală de colaborare între Academii.

Uniunea Sovietică nu numai că a lansat un număr mare de sateliți artificiali și de rachete cosmice, a întreprins numeroase observații optice și radio asupra lor ca și vaste cercetări științifice cu ajutorul acestora dar a ajutat și celelalte țări socialiste în dezvoltarea lucrărilor privind studiul spațiului cosmic. Astfel, Academia de Științe a U.R.S.S. a echipat cele două stații de observare a sateliților din țara noastră cu aparate (lunete speciale A.T.-1, cronografe, cameră fotografică Nafa pentru sateliți etc.) și a făcut posibilă acțiunea de observare a sateliților prin comunicarea telegrafică a datelor privind trecerile sateliților celor două stații din țară. Acestea au efectuat în cinci ani de zile aproape 4000 de observații optice ale sateliților, datele din Cluj și București fiind evidențiate cu ocazia conferinței de la Pulkovo și primind diplome de onoare pentru activitatea depusă în cei cinci ani de zile de la lansarea primului satelit artificial al Pămîntului. La conferință, care a fost condusă de A. Mihailov, directorul

de prof. univ. CĂLIN POPOVICI

Șeful secției de astrofizică-sateliți
a Observatorului București

Observatorului din Pulkovo, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., dr. Alla G. Masevici, vicepreședinte al Consiliului astronomic sovietic a prezentat un amplu raport asupra stadiului observațiilor sateliților.

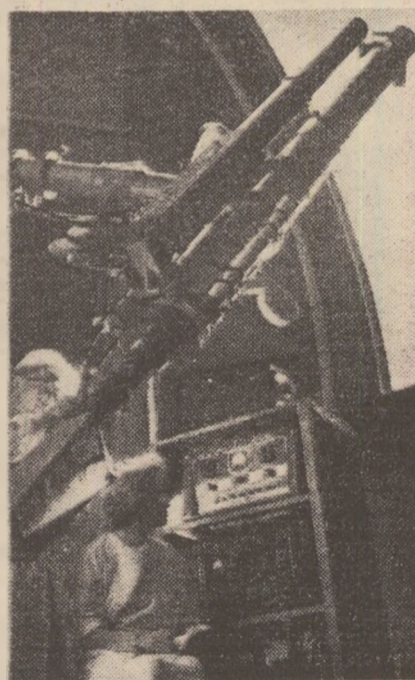
Delegații țărilor participante au prezentat rapoarte, urmate de discuții, despre activitatea stațiilor de observare accentuîndu-se în special asupra observațiilor fotografice, subiect care era tema principală a consfătuirii.

S-au prezentat în mai multe comunicări metodice și aparatele folosite pentru observațiile fotografice. Se știe că determinările fotografice ale poziției sateliților sînt cele mai precise, dar și foarte dificile: sateliții se mișcă repede și de aceea trebuie aparate de foarte mare luminozitate și dispozitive speciale pentru a se fotografia diră lor. Cu camerele fotografice obișnuite nu se pot fotografia decît sateliți extrem de luminoși.

De aceea au fost foarte interesante comunicările unor oameni de știință și cercetători științifici ca M. K. Abele și K. K. Lapuška (R.S.S. Letonă), M. K. Lungant (R.S.S. Estonă), M. Steinbach (R.D.G.) etc. asupra unor camere fotografice special realizate sau în curs de realizare pentru fotografierea sateliților puțin luminoși. Folosindu-se obiective fotografice de mare luminozitate și deplasîndu-se convenabil aparatul și filmul spre a se urmări satelitul în mișcarea lui se poate obține fotografierea unor sateliți de 5000—10.000 ori mai puțin strălucitori decît sateliții de prima mărime stelară. Astfel de instrumente complexe au fost instalate în mai multe stații de observare din U.R.S.S. Noi am vizitat stația de la Observatorul din Pulkovo și stația specială de observare fotografică a sateliților a Consiliului astronomic sovietic de lângă Moscova, la Zvenigorod unde sînt instalate cele mai felurite aparate de observare fotografică a sateliților. Printre acestea sînt camere fotografice cu deschiderea de 30 de centimetri și lungimea focală de 75 de centimetri, cu o montură specială permițînd urmărirea sateliților în mișcarea lor rapidă și cu deplasarea casei cu filme în diferite direcții și cu

diferite viteze, ca să se mențină satelitul în același loc pe film.

O zi a conferinței a fost dedicată utilizării observațiilor fotografice precise ale sateliților în scopuri geodezice și geofizice. Se știe că mișcarea sateliților este influențată de forma nesferică a Pămîntului și de rezistența urmelor de aer de la foarte mari înălțimi. De asemenea, obser-

Observînd cerul...

vînd sateliții din diferite locuri ale Pămîntului se pot determina și pozițiile acelor locuri, adică coordonatele stațiilor față de centrul Pămîntului și de aci forma și dimensiunea Pămîntului.

Prof. S. D. Jongolovici de la Institutul de Astronomie teoretică din Leningrad, într-un foarte amplu și documentat referat, a prezentat datele actuale asupra formei Pămîntului obținute în U.R.S.S. și în alte țări din mișcările sateliților. Sînt de remarcat în aceeași direcție lucrările prof. Buchar din R. S. Cehoslovacă. Astfel, în cinci ani de zile, sateliții au dus la cunoștințe mult mai precise asupra

forme Pămîntului decît lungi și mîgaloase măsurători geodezice și gravimetrice efectuate în zeci de ani. Dar sateliții pot fi folosiți și ca puncte de reper extra-terestre, vizibile la mii de kilometri distanță, pentru a lega triangulațiile geodezice din diferite țări. În acest sens este folosit satelitul Echo 1 în U.R.S.S. din anul 1961, efectuîndu-se observații simultane în mai multe stații, cum au arătat D. D. Șcegovlev (Observatorul din Pulkovo) și colaboratorii săi, La Institutul geodezic din Potsdam, dr. K. Arnold a preconizat o metodă pentru a se lega geodezic două stații foarte îndepărtate deasupra cărora trece un satelit (determinări de azimute). La Observatorul din București am dezvoltat o metodă care permite să se determine coordonatele stațiilor de observare a sateliților fără a fi necesare observații riguroase simultane ale sateliților și fără a cunoaște timpul instalațiilor secundare de observare. Această procedură face posibilă utilizarea sateliților obișnuți fără scripuri luminoase în scopuri geodezice de triangulație. Comunicarea s-a bucurat de un interes deosebit și în rezoluția comisiei de colaborare multilaterală s-a recomandat folosirea acestei metode, fiind numit coordonator pentru aceste lucrări și punîndu-mi-se la dispoziție observațiile din U.R.S.S. pentru a le reduce prin această metodă.

Rezoluția comisiei de coordonare a mai avut și alte puncte interesînd țara noastră. Astfel, ținînd seama de activitatea rodnică a stației Cluj, condusă de prof. Gh. Chiș, s-a hotărît dotarea ei cu o cameră fotografică pentru sateliți cu ajutorul Observatorului din Praga-Ondrejov și înglobarea ei în rețeaua stațiilor din R.D.G.-R.P.U. care efectuează observații vizuale comune asupra sateliților evoluînd relativ jos, pentru a se deduce variația densității atmosferei.

Astfel, conferința de la Pulkovo și aceea de la Leningrad au dus la o colaborare mai strînsă a Academiiilor socialiste în problema observării sateliților artificiali, la o mai activă participare a stațiilor de observare fotografice și a folosirii acestor observații pentru scopuri majore științifice. Comisiile de colaborare multilaterală dintre Academiiile țărilor socialiste și-au început astfel activitatea lor rodnică pentru progresul științei și al colaborării internaționale.

Adevărata noastră tinerețe

tinerețea republicii

„Mi-aduc aminte că la puțin timp de la proclamarea Republicii, pe locul căreia oamenii îi spuneau la „îmbrățișarea apelor“, a fost inaugurat un combinat forestier. Cel dintîi combinat forestier de pe aceste meleaguri. Orașul părea să se fi schimbat brusc. Dintr-o dată toate arterele lui — străzi, uliți, linii ferate, albiile Bistriței și Dornei, își găsiseră — în sfîrșit — o direcție : spre combinat. În fiecare dimineață, o sirenă puternică stîrnea ecourile munților și pădurilor din jur, dîndu-le vibrații necunoscute pînă atunci. O dată cu noul combinat, Vatra Dornei se transforma într-un oraș industrial. Fusese oraș industrial și mai înainte. Avusese două „ciuperci“ — așa li se spunea fabricilor de cherestea particulare — dar una arsesse... planificat. Fusese asigurată... Cea de a doua continuă să ronțăie buștenii, undeva pe Bistrița, la marginea orașului.

Așadar, Vatra Dornei fusese oraș industrial și mai înainte, dacă astea erau caracteristicile unui oraș industrial : câteva sute de lucrători cu ziua, barăci ponosite drept ateliere și birouri, accidente de muncă din cele mai grave, străzi cu noroaie pînă la genunchi și câteva cîrciumi în care să poată sta la un pahar sau la un ceas de somn cu capul pe masă plutașii coboriți cu plutele de pe Bistrița și de pe Dorna...

Noul combinat a dat sens industriei forestiere din partea locului și vieții orașului în sine. Pentru întîia oară în viața lor muncitorii forestieri au luat contact — prin mijlocirea combinatului — cu mecanizarea muncii, deci cu grija cuiva față de ei, de sănătatea lor, de instruirea lor. Locul vitelor de muncă și a cărăușilor l-au luat tractorul forestier, vagonetul și banda rulantă, joagărul de mină, ferăstrăul mecanic. Gaterile nou instalate s-au urnit cu rapiditatea turajilor. Buștenii, înainte de a intra în gateri, erau îmbăiați să poată fi desfoiați mai ușor la scinduri.

Toate acestea au însemnat pur și simplu o revoluție în tot ceea ce știau oamenii aceștia despre cherestea și despre mașini, cu un cuvînt despre industria forestieră. Combinatul îi obliga să facă un salt — ca din preistorie în istorie. Și l-au făcut. Din anii aceia pînă astăzi, în combinatul de la Vatra Dornei s-au ridicat nu numai muncitori de frunte și inovatori, raționalizatori, care au adus și aduc perfecționări mașinilor, acelorași mașini în fața cărora au rămas uimiți, adînc uimiți, cîndva.

Spuneam mai sus că noul combinat a dat sens și viață orașului în sine. Și asta fiindcă orașul s-a concentrat, cu tot ce are nou, în jurul combinatului. Colonia forestieră cu clubul ei, cu ansamblul ei artistic, combinatul cu inginerii săi, cu muncitorii săi fruntași, au dat un nou conținut vieții culturale a orașului, și vieții de fiecare zi. Iar sanatoriul balnear, vechiul și noul sanatoriu balnear, își are rațiunea de a fi alături de combinat, alături de cei ce muncesc în minele din jur, în întreprinderile și instituțiile orașului. În noul peisaj arhitectonic adăus frumuseților naturii muntenești, sanatoriul balnear alcătuieste o insulă a odihnei creatoare, situată în însăși inima muncii creatoare care a dat o înfățișare cu totul și cu totul nouă industriei forestiere din partea locului și, implicit, orașului și împrejurimilor lui.

★

Așadar, Republica a descătusat și în această parte a țării bogățiile și le-a pus cu generozitate la îndemîna tuturor. Codrii aceștia nesfîrșiți de brad și de molid, de paltin și de fag, acoperind culmile și obcinele din sus, de lîngă piscul Prislopului și înălțimile Rodnei, pînă la Mălinii Fălticeniilor și Pătrăuții Sucevei, au devenit ai noștri. Și nu numai atît,

energiile creatoare ale oamenilor, descătusate și ele, au început să dea bogățiilor forme noi și conținut nou, să le multiplice, să le dea noi străluciri. Codrii au început să crească, să se întindă viguroși, pe locuri pustiite altă dată de lăcomia capitalistă, să dea frumuseți noi culmilor și văilor, să se transforme în tot ceea ce șantierul construcției socialiste le cereau : cherestea, lemn de mină, lăzi, plăci

Reportaj de Dragoș Vicol

aglomerate, mobilă etc. etc. Drumul, început cu plutele sau autoremorcile, tulburător de frumos, sfîrșea aici, la Vatra Dornei, în mașinile acestea moderne sau la Reghin — unde maestrul Boiangiu și ortacii săi, transformau lemnul de rezonanță în vioi și viole pentru concertele bucuriei.

Dar iată că în cel de al 15-lea an al Republicii, codrii de la miază-noaptea țării și-au prelungit drumul. Combinatul forestier de la Vatra Dornei sau

tr-un oraș modern, cu noi cvartale de blocuri pe Ana Ipătescu, pe Vasile Bumbac, pe Mihai Viteazu, cu un nou complex comercial, cu un teatru de vară nou, cu cinematografe, cu străzi peste care se arcuiesc luminile de neon, un oraș care în numai doi ani a devenit dintr-un oraș oarecare un puternic centru industrial. Din totalul populației din 1962, mai bine de o treime este alcătuită din muncitori. În 1948, dacă avea câteva sute. Și nu muncitori industriali, ci zilieri, ici și colo. Astăzi Suceava numără 8.067 muncitori industriali, în marea lor majoritate muncitori de înaltă calificare, adică muncitori chimiști. Oameni care transformă „aurul verde“ — lemnul, în produse superioare, pe care, desigur, țapinarii și gateriștii de acum douăzeci de ani nu le-au putut visa sau ghici...

Așadar, Republica a făgășuit una din bogățiile sale descătusate, lemnul, și spre acest oraș de la marginea țării, oraș care sute de ani a vegheat istoria lîngă ruinele cetății lui Ștefan cel Mare. Poate că orașul auzea freamătul înalt al cetinilor, zvonul metalic al frunzelor de fag și de stejar, tremurul calm al mestecenilor romantici, dar nu știa că în necuprinsul lor adînc și tainic sta ascuns izvorul propriei sale tinereți și bogății. Și chiar dacă știa, lucrul acesta n-ar fi fost de ajuns.

Astăzi, în al 15-lea an al Republicii, izvorul a in-

Suceava. O fereastră spre noua viață a orașului

cel de la Fălticeni, au rămas, fiecare, cîte o treaptă spre culmile pe care le-a atins de curînd industria forestieră din regiune și din țară. În cel de al 15-lea an al Republicii a început a se vorbi în regiunea Suceava despre o industrie nouă a lemnului : despre chimia lemnului. Locul gaterelor rapide, al circularelor, al pendulelor, l-au luat mașinile și laboratoarele ultramodernului complex de industrializare superioară a lemnului de la Suceava. O adevărată cetate, în care lemnul coborît din munți se preface în celuloză și în hîrtie pentru pungi și saci, și se va preface în curînd și în placaj, și în mobilă, și în plăci fibrolemnoase, și în binale... O cetate în care Toader Papuc, un fost timplar oarecare cîndva, a devenit muncitor de înaltă calificare și un creator în același timp ; împreună cu D. Harasim și Pintilie Atitoaie a creat cel dintîi prototip de mobilă ce va fi produs în complex. O cetate în care inginerul Viorel Pentiu, energetician, lucrează cu o termocentrală în loc de 3 motoare cîrpice cîte avea cînd muncea la o topitorie de in... O cetate care, la fel ca amintitul combinat de la Vatra Dornei, a polarizat străvechiul tîrg al Sucevei și l-a transformat în numai doi ani, în-

trat în oraș, proaspăt, innoitor. E același izvor al creației socialiste, al entuziasmului constructiv, al tinereții fără bătrînețe a poporului nostru, izvor care trece pretutindeni, prin toate orașele, prin toate satele, pe toate meleagurile țării, și din care sorbim pe nesăturate elan, bucurie, forță și, bineînțeles, tinerețe. Adevărata noastră tinerețe.

... Mi-am îngăduit să port o discuție cu următorii ani ai Sucevei. Nu, n-a fost o discuție imaginară. Am găsit anii aceștia pe planșetele inginerilor, în schițele de sistematizare a orașului, conturați în cifre și scheme : 4500 apartamente pînă în 1965 ; un spital cu 600 locuri ; o casă de cultură cu 800 locuri ; un parc zoologic pe Zamca ; încă un parc.

— Și mai departe ?

— Străzi noi, bulevarde, statui, rețele termice, telefonice, electrice. Astea toate concomitent cu dezvoltarea „inimii din vale“.

„Inima din vale“ e numele poetic al marelui complex. Se pare că imaginea acestei „inimii din vale“ va străluci pe fiecare dală, pe fruntea fiecărui bloc nou, în fiecare pulsație a timpului, ca o emblemă a tinereții. A tinereții noastre adevărate.

În zilele noastre, cînd din monopol al astronomilor Luna s-a transformat în obiect de studiu pentru fizicieni, geologi și vulcanologi, cînd de la o zi la alta se așteaptă ca pe suprafața ei să poposească un trimis al Pămîntului, un titlu ca acesta i-ar putea nedumeri pe mulți. Și pe bună dreptate: căci fiecare nou pas în cercetarea Lunii se obține cu prețul unor interpretări extrem de minuțioase a puținelor date aduse de undele electromagnetice din Cosmos.

Și dintr-odată „un crater lunar pe Pămînt!” Cît de mult ar fi putut să dea cercetarea directă a unui astfel de obiect, a originii lui, a particularităților rocilor care îl alcătuiesc, a proceselor actuale geologice și de formare a reliefului!

De aceea au stîrnit un viu interes însemnările despre un crater lunar, apărute în „Ogoniok” (nr. 22, 1960) și în „Komsomolskaia pravda” (din 20 octombrie 1962). Scriind despre masivul muntos Kondior din ținutul Habarovsk, autorii însemnărilor l-au numit „ruda contraților săi de pe Lună”.

Kondior a fost studiat destul de amănunțit. În ultimii cinci ani în acest „crater” au făcut cercetări 15 geologi, mineralogi, petrografi, geochimiști din diverse expediții și institute.

Publicăm mai jos fragmente din jurnalul inginerului-geolog A. Elianov, participant la una din expedițiile pe Kondior.

4 iunie

Am avut noroc cu carul. Abia cu trei zile în urmă mi-am susținut lucrarea de diplomă și mîine și plec cu avionul în Iakutia într-o expediție care va face cartări geologice pe malul stîng al râului Maia, afluentul Aldanului. Toți vorbesc la nesfîrșit despre forma și structura neobișnuită a masivului Kondior.

Kondiorul seamănă cu o uriașă arenă de circ, aproape perfect circulară și amintește de un crater lunar. El se ridică deasupra platoului Maia, la o înălțime de 500—700 metri. Diametrul craterului, este în vîrf de 8 kilometri. Partea centrală se află cu 400—700 metri mai jos de vîrf și arată ca un fel de țară muntoasă în miniatură. Toate pîriiașele acestei țări curg de pe versanții craterului spre centrul lui unde se formează riul Kondior. Aceasta curge drept spre nord, „străpunge” acolo peretele craterului (această parte seamănă cu un defileu) și își varsă apele în riul Maia.

Arătîndu-mi cîteva aerofotograme, geologul șef mi-a atras atenția asupra caracterului vegetației, detaliilor structurii geologice, subliniind că studiarea craterului prezintă un mare interes științific și poate și practic.

1 aug.

În sfîrșit, sîntem în „crater”. O lună întregă ne-a ademenit cu prezența lui, crescînd pe măsură ce ne apropiam și stîrnindu-ne aceleași sentimente pe care le trezește în inimile navigatorilor descoperirea unei insule noi. Cînd am ajuns, am constatat că în crater nu se poate pătrunde călare decît prin partea de nord, pe valea râului. Străjeri de nădejde îi stau culmile de piatră abrupte și hățiturile aproape de nepătruns. Și în interior și în exterior, pantele din spre vîrf sînt acoperite cu fragmente sau blocuri mari de rocă dură care la orice călcătură neatentă se pun în mișcare.

Mai jos de zona grohotișurilor și a vegetației pîrnicite de tundră se întind desigur compacte, virgine de arbuști de cedri. Cînd traversezi această zonă mergi uneori sute de metri fără să atingi pămîntul, călcînd doar pe trunchiuri elastice și pe crengi. Tufe dese de rododendroni se înalță ca un zid. Dar și mai greu este să treci prin zonele incendiate. Trunchiurile arse se întind pe pămînt ca niște șerpi uriași și au o rezistență elastică căreia nici toporul nu-i poate veni de hac. Pîriiașele care se strecoară anevoie prin vegetația densă a pantelor craterului se prăvălesc ca niște mici cascade.

Încercarea noastră de a pătrunde în interiorul craterului de-a dreptul s-a soldat cu un eșec. Cu ajutorul topoarelor am izbutit în cele din urmă să ne croim drum prin zona externă a hățiturii de cedri, dar căii nu i-am putut forța cu nici un chip să meargă prin grohotișul mișcător. Cu toții — oameni și animale — mai mult morți decît vii ne-am întors înapoi și timp de trei zile ne-am chinuit să deschidem o cărare ocolită, pe valea râului Kondior.

10 aug.

Situația devine disperată: de nouă zile n-avem sare, de patru zile n-avem făină, conserve și zahăr, azi se termină grișul și untul. Renii de povară trebuiau să vină cu alimentele de ieri, dar cîte nu se pot întimpla pe un drum de 350 de km, fără traseu, pînă la bază și înapoi! Pînă una alta ne salvează lipanii pe care mineralogul nostru îi pescuiește în rîu. Dimineața, șeful expediției ne-a spus că va încerca să vorbească cu piloții prin radio, ca să ne parașuteze proviziile. Nu știu ce o să iasă. Pînă acum se socotea că parașutarea în craterul Kondiorului este imposibilă.

18 aug.

E seară, dar băieții tot nu-și pot veni în fire. Nici nu-i de mirare: cum să rămii indiferent în fața unui asemenea act de curaj și bărbăție!

Avionul a apărut pe neașteptate dinspre apus și a făcut un ocol. Spre mirarea noastră era un „Li-2” greoi și masiv, nu ușurelul „Anton” pe care presuneam că-l vom vedea. Cum o să poată pierde din înălțime 600-700 metri și să o recîștige apoi din nou? Unicul loc mai mult sau mai puțin potrivit pentru parașutare era un fel de mic platou de gheață în partea de nord a craterului. De aceea ne-am mirat și mai mult cînd avionul a început pătrunderea de la apus. Dar curînd am înțeles intenția pilotului. Ocolînd o dată vîrfurile a virat brusc. Avionul s-a întors cu o mișcare energică pe o parte

UN CRATER LUNAR PE PĂMÎNT?

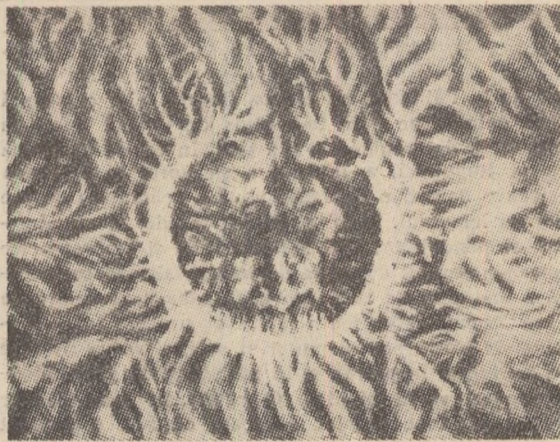
și a pornit ca o săgeată în jos. În felul acesta pilotul a reușit să piardă în timpul virajului 400-500 metri din înălțime. Apoi, revenind la poziția orizontală, a trecut în zbor razant deasupra platoului de gheață și a ieșit din crater de-a lungul văii râului Kondior. Sacii și lăzile au aterizat cu bine pe gheață. Pilotul a repetat de trei ori „trucul”. Și de fiecare dată ne-am temut că avionul o să se lovească de munte, de versanții văii etc. Iți mulțumim, pilot necunoscut!

24 aug.

În fine mă pot apuca iar de scris. În ultimele zile n-a fost chip. La 20 august, în partea de nord-vest a craterului a izbucnit un incendiu — s-a aprins un masiv de arbuști de cedri. Din pricina neobișnutei desimi a hățiturii rășinoase focul putea fi comparat cu un incendiu la un depozit de benzină. Era imposibil să te apropii cît de cît de locul cu pricina. Curățirea unei zone de protecție în jurul lui nu a ajutat la nimic deoarece flăcările au trecut-o cu ușurință. Către miezul nopții focul a cuprins partea superioară a craterului, unde arbuștii cresc în grupuri izolate, divizîndu-se astfel în mai multe focare. A doua zi la amiază focul ne-a tăiat ieșirea din crater. Au urmat trei zile de neliniște. Din fericire, în a patra zi vîntul s-a domolit și ajutați de o ploaie mărunțită, am reușit cu mare greutate să stingem incendiul.

5 sept.

Conurile de cedru s-au copt și pantele Kondiorului au fost invadate de urși, de parcă toți moș Martinii din împrejurimi s-au adunat aici. De altfel există o explicație: arbuștii de cedru cresc în număr mare doar la înălțimi mari, iar pe podișurile joase din jur aproape că nu există. Pînă acum numai șuieratul ușor al vîntului și foșnetul mușchiului uscat tulburau pustietatea culmilor Kondiorului. În ultimele zile s-au adăugat zgomote noi: trosnet de crengi rupte și zvon de pietre care se rostogoleau sub pași grei. Iar azi a avut loc și „contactul direct”. (Mai bine n-ar mai fi avut!) Prima dată am întîlnit ursul la amiază și am reperat o victorie strălucită — animalul a luat-o la fugă respirînd

zgomotos, împrîșcînd cu pietre din grohotiș. Vitejindu-mă, am tras în urma lui pentru intimidare, nesperînd nici o clipă să-l nimeresc.

A doua oară ursul mi-a aștinut calea spre seară, la o jumătate de kilometru de locul stabilit pentru popasul de noapte. Probabil că era același urs. Se spune că urșii se tem de țipete și de zgomotele metalice, dar partenerul meu a rămas absolut neimpresionat de strigătele mele și de zarva teribilă pe

care am făcut-o cu un ciocan și o gamelă. Disprețuitor, calm, a pornit pe urmele mele. Temîndu-mă să o iau la fugă și neizbutind să aprind la rezezeală focul din cauza burniței, m-am hotărît la un gest disperat: m-am întors spre el (ursul venea în urma mea pe labele din spate) și l-am ocolit cu pistolul drept în piept de la o distanță de vreo cinci metri. Urlînd înfiorător, animalul s-a prăbușit pe o parte și a început să-și sfîșie pieptul cu ghearele, apoi s-a ridicat brusc și a luat-o la fugă dărîmînd totul în cale. Noaptea aproape că n-am închis ochii, așfînd tot timpul focul. Întîlnirea aceasta era o excepție, fiindcă de regulă, în această regiune, spre sfîrșitul verii urșii evită întîlnirile cu oamenii. Călăuzele noastre au ajuns în cele din urmă la concluzia că fiara a vrut să se joace cu mine.

A venit și toamna. Lucrările de cartare în masivul Kondior s-au terminat. Toată suprafața craterului, inclusiv versanții lui exteriori a fost acoperită de o rețea de trasee geologice, despărțite între ele de maximum 250 de metri. S-au efectuat cercetări radiometrice, magnetometrice, geochimice, s-a strîns o bogată colecție de minerale.

În tot cursul iernii anului 1957 acest material a fost minuțios studiat, s-au făcut mii de analize spectrale și chimice, s-au determinat sute de secțiuni, s-au studiat minerale, roci, sedimentele friabile. Și iată cercetările încheiate și rezultatele lor expuse într-un raport amplu.

Din punct de vedere geologic, masivul Kondior este excepțional de interesant: el reunește roci foarte rare întîlnite laolaltă, începînd cu cele mai acide (granite) și cele mai alcaline (pegmatite bazice) pînă la ultrabazice (dunite). În rocile masivului s-a înregistrat prezența unor minerale extrem de rare, cunoscute doar în două-trei zăcăminte din Uniunea Sovietică, prețioase minereuri de crom, titan, platină.

În problema originii rocilor și în alte cîteva probleme geologice legate de Kondior au rămas atînci multe puncte necunoscute, pe care le-au înălțurat expedițiile ulterioare din 1958-1962. În ce privește forma „lunară” neobișnuită a Kondiorului, lucrurile stau așa. Acum aproximativ 650 de milioane de ani, în regiunea Kondiorului, în partea superioară a scoarței terestre s-a infiltrat magmă cu o compoziție ultrabazică prin răcirea căreia s-au format dunitele și piroxenitele care alcătuiesc partea centrală a craterului. Datorită condițiilor tectonice liniștite, a poziției orizontale a strateleor, mediului înconjurător izotrop magma care s-a infiltrat a lua forma unui ștock.

Stratele rocilor sedimentare au fost parțial fracturate și ridicate în formă de cupolă.

Cu 130 milioane de ani în urmă printr-o întîmplare „fericită”, s-a produs o a doua infiltrație de magmă, de data aceasta acidă. Magma s-a ridicat pe spațiul circular dintre dunite și rocile înconjurătoare, curbînd și ridicînd și mai mult rocile sedimentare. Prin răcirea magmei s-au format granitele și dioritele care alcătuiesc un corp în formă de cilindru în jurul dunitelor.

Această infiltrație trebuie socotită întîmplătoare deoarece dunitele și granitele au origină diferită și rar se întîlnesc împreună.

După aceasta a urmat alterarea formațiunilor care alcătuiau cupola, sub acțiunea vîntului, apei, variațiilor de temperatură și altor factori climatici. Într-un ritm mai rapid a început distrugerea părții centrale a cupolei unde se produsese o extensie maximă a strateleor rocilor sedimentare, creîndu-se o zonă de fisurare intensă.

În continuare procesul de distrugere a cupolei s-a desfășurat mai intens întrucît dunitele care alcătuiesc partea ei centrală au o rezistență mai mică decît rocile corneene care formează zona înconjurătoare și care sînt rocile cu rezistența cea mai mare din masiv.

Astfel formarea craterului Kondior este condiționată de o serie întregă de situații întîmplătoare, de origină terestră: condiții liniștite de infiltrație a magmei; dispunerea absolut orizontală a depozitelor sedimentare; asociația rar întîlnită a dunitelor cu granitele; presiunea moderată a magmei care a putut să ridice stratele acoperitoare dar în același timp nu a putut să le străpungă și să se reverse la suprafață.

Masive asemănătoare prin structura lor cu Kondiorul mai sînt în U.R.S.S. și în alte țări. Dar lipsa chiar și a uneia din condițiile enumerate mai sus fac ca ele să semene rareori cu un crater.

În ce privește Kondiorul, chiar fără a aprofunda datele cunoscute de știință asupra morfologiei și structurii geologice a craterelor din Lună, se poate spune că acestea sînt de altă natură.

A. Elianov

O mare bătălie cu timpul

Problemele pe care și le pune astăzi agricultura sovietică sînt la înălțimea și pe măsura epocii care le ridică, epoca construcției desfășurate a comunismului. Pornind de la faptul că comunismul presupune un înalt grad de mecanizare a producției în care, cu eforturi minime, se realizează un belșug de produse, numeroși oameni de știință și mecanizatori sovietici și-au propus să obțină în cultura plantelor de cîmp o productivitate maximă.

Se știe că culturile prășitoare cer un mare volum de muncă omenască. În gospodăria individuală țărănească, se cheltuiau anual 50 de zile de muncă la un hectar de porumb și 75 de zile de muncă la un hectar de sfeclă de zahăr. În condițiile producțiilor mici obținute de gospodăria țărănească, aceasta însemna un consum de circa 33 de zile de muncă pentru o tonă de porumb și de 6 zile de muncă pentru o tonă de sfeclă.

Agricultura sovietică a izbutit de multă vreme să micșoreze aceste cifre la mai puțin de un sfert, prin mecanizarea arăturilor, semănatului și, în parte, a lucrărilor de întreținere și recoltare. Dar cu toate succesele obținute, la porumb, sfeclă de zahăr și floarea-soarelui și acum se cheltuiește mai multă muncă decît, să zicem, la grâu sau orz. Și desigur, cu cît se consumă mai multă muncă manuală, cu atît crește costul produselor. Problema nu se rezumă însă numai la prețul de cost. Principalul aspect este că munca omului la cultura porumbului sau sfeclei este extrem de anevoioasă. Într-adevăr, nu e de fel ușor ca timp de 10 zile să stai mereu aplecat asupra pămîntului spre a rări plantele tinere sau, sub arșița soarelui de vară, să lovești pămîntul cu sapa din zori și pînă în noaptea, căci timpul nu așteaptă. N-a venit oare vremea ca sudoarea omenască să nu mai curgă pe cîmp? — s-au întrebat mecanizatorii sovietici. Și tot ei au răspuns: să mecanizăm integral lucrările la culturile care cer cea mai grea muncă, în așa fel ca să desființăm complet munca manuală pe cîmp.

Începutul l-au făcut mecanizatorii din Kuban.

Se poate afirma, fără nici o exagerare, că Kubanul este un fel de laborator al producției agricole. De pe ogoarele Kuban-

nului se răspîndește în U.R.S.S. experiența înaintată a obținerii unor recolte bogate de grâu, porumb sau sfeclă. Și tot în această regiune, în primăvara anului 1958 s-a constituit, la Institutul de încercare a tractoarelor și mașinilor agricole, prima echipă de mecanizare complexă a porumbului condusă de V. I. Pervițki, Erou al Muncii Socialiste. La constituire, echipa nu cuprindea decît doi membri și lucra 150 de hectare de porumb. În anul următor suprafața s-a dublat iar echipa număra trei mecanizatori. Începînd cu 1961, suprafața de culturi prășitoare lucrată de echipă a crescut la 600 de hectare. Acum, cei trei mecanizatori cultivă 400 de hectare de porumb pentru boabe, 160 de hectare de porumb de siloz și 40 de hectare de floarea-soarelui!

La prima vedere s-ar părea că pentru un mecanizator, 200 de hectare ar fi o suprafață prea mare. Experiența a dovedit, însă, că prin măsuri agrotehnice înaintate și prin mecanizarea integrală a lucrărilor cu ajutorul ultimelor tipuri de mașini, un singur mecanizator poate executa la timp toate lucrările necesare pentru 200 de hectare.

Un sprijin de seamă l-a adus mecanizatorilor chimia. Folosirea ierbicidelor în lupta împotriva buruienilor s-a dovedit extrem de eficace și a eliminat munca manuală pentru completarea prășitului pe rîndul de plante. Un alt factor care a mărit considerabil productivitatea mecanizatorilor a fost apoi folosirea vitezelor mărite oferite de noile tipuri de tractoare

sovietice. Recoltarea porumbului s-a făcut, cîte asemenea, mecanizat, în trei etape diferite, anume pentru porumbul siloz, porumbul știuleți și porumbul boabe, încît munca manuală a fost complet înlăturată de pe terenurile echipei conduse de Pervițki.

Calculule făcute au arătat că lupta cu minutele dă rezultate deosebit de bune. În primul rînd, pentru fiecare hectar și fiecare tonă de porumb s-a cheltuit o cantitate de muncă extrem de redusă: 1,59 ore om la hectar și 108 minute la tona de boabe de porumb. Și să ținem seama că

Prima zăpadă (Colhozul „Cerniahovski” din R.S.S. Lituaniană)

vorba de minute de muncă pe tractor și nu de munca fizică grea și istovitoare de odinioară! Trebuie să mai arătăm că fiecare membru al echipei a produs anual 600 de tone de porumb boabe, lupta cu minutele avînd importanță urmări și asupra prețului de cost, o tonă de boabe a ajuns să coste numai 4,2 ruble.

Mecanizatorii din echipa lui Pervițki nu consideră însă rezultatele lor o limită de netrecut. După părerea lor au mai rămas neapuzate încă multe rezerve de creștere a productivității muncii și de sporire a recoltelor de porumb, așa încît principala sarcină pe care și-au propus-o pentru următorii ani este de a realiza o încărcare de pînă la 250—300 ha pe mecanizator. Aceasta înseamnă că echipa celor trei mecanizatori va putea, într-o perioadă nu prea îndepărtată, să cultive 750 ha chiar 900 de hectare de porumb.

Care sînt rezervele cu ajutorul cărora echipa va încerca să-și depășească propriul record? Principala rezervă este sporirea vitezei de lucru a agregatelor pe toate tipurile de sol și, în primul rînd, la arătură, unde noile tractoare vor da posibilitate mecanizatorilor să lucreze cu o viteză de 9—10 km pe oră. O altă rezervă o va constitui folosirea agregatelor combinate care execută concomitent mai multe operații într-un singur proces, evitînd astfel trecerea tractoarelor de mai multe ori pe același sol. De asemenea, folosirea la și mai largă măsură a îngrășămintelor organice și minerale în formă solidă și lichidă va contribui la sporirea recoltei de porumb pînă la 7—8 tone pe hectar.

Nu e departe ziua cînd de fiecare mecanizator va reveni o producție de 1 300—1 500 de tone de boabe porumb, ceea ce echivalează cu un consum de numai 50—60 minute pentru fiecare tonă. Toate acestea nu sînt visuri îndrăznețe de viitor, ci planuri concrete de muncă, bazate pe datele și sprijinul științei. Afirmația e demonstrată de faptul că succese similare au obținut și alte echipe, printre care aceea a lui V. A. Svetlicinii, de asemenea Erou al Muncii Socialiste, care a realizat mecanizarea completă a muncii manuale. Pe o suprafață de 150 de hectare, Svetlicinii a cheltuit numai 134 de minute la tona de sfeclă de zahăr.

Metodele echipelor de mecanizare complexă s-au extins și se extind în toate gospodăriile. Numai în ținutul Krasnodar, metoda lui Pervițki a fost aplicată de peste 500 de echipe de mecanizare iar aceea a lui Svetlicinii de peste 350 de echipe. Odată cu noile utilaje introduse în producție, este revoluționată deci și organizarea muncii, sînt definitiv lichidate metodele vechi de muncă în agricultură.

Ing. N. Bria

Profiluri morale

Pasiune

Trei cameni. Unul lucrează în nisipurile arzătoare ale Kara-Kum-ului, altul în inima Siberiei, al treilea în veșnic înghețata Kamciatkă. Primul e inginer, al doilea fizician, al treilea constructor. Virsta, în aceeași ordine: 50, 40, 25.

Dar pe oamenii aceștia diferiți ca profesie, vîrstă, preocupări, loc de muncă îi unește o mare trăsătură comună: pasiunea activă pentru meseria aleasă. O pasiune bazată, printr-un acord lucid cu ei înșiși, pe înțelegerea superioară a intereselor colectivității, a sensului existenței umane.

Așa dar, primul:

Konstantin Tereteli deschide drum apei printre nisipurile mișcătoare ale Kara-Kum-ului. Este șeful direcției de hidromecanică a trustului care construiește canalul Kara-Kum. S-a apucat de treaba asta grea din interes profesional și cetățenesc pentru noua experiență îndrăzneată. De treizeci de ani — n-avea decît 20 cînd s-a consacrat acestui sector greu, plin de riscuri — se pasionează de triumful vieții în deșerturile de nisip. A venit, deci, să construiască imensul șant de beton al canalului Kara-Kum. Înarmat cu experiență. Dar noua lucrare ridică probleme noi, în așa măsură încît pînă și „specialistul în pustii” a fost nevoit să recunoască:

— Nimic din ceea ce știam nu era de folos. Cu ce mașini să cucerești dunele? Cu nisipurile mișcătoare nu-i de glumit!

Da, pustiiul trebuia cucerit cu mașinile. Manualele tehnice, revistele de specialitate, cadrele universitare indicau următoarea ordine: screperul, excavatorul și la urmă buldozerul. Acesta avea rolul auxiliar de mecanism care nivelează și netezește. Dar normele teoretice nu pot prevedea toate împrejurările vieții. În condițiile Kara-Kum-ului, de exemplu, ordinea consacrată nu stătea în picioare. După calcule și încercări la fața locului inginerul Tereteli a înțeles că în Kara-Kum vioara întâia este buldozerul. Dar n-a fost ușor să-și impună părerea. Discuții, critici, ba chiar avertismente scrise date de cei care nu-și lua răspunderea noii metode... Pasiunea, simțul datoriei l-au ajutat însă pe Kon-

stantin Tereteli să reziste, să-și apere ideea și să și-o impună. Azi metoda lui este unanim recunoscută și servește ca bază de dizertații. Nu, autorul lor nu este inginerul Tereteli. Modest, el a preferat să rămînă în umbră, fericit că „experiența noastră” s-a răspîndit și s-a dovedit folositoare.

Omul acesta pasionat, care s-a claustrat de bună voie printre nisipurile fierbinți, care și-a sărăcit astfel viața umplînd-o în schimb cu marea bucurie a creației, trăiește pentru oameni.

Al doilea:

Bogdan Voițehovski, fizician, și-a părăsit printre primii munca bine remunerată și locuința confortabilă din Moscova și a plecat în Siberia unde, lângă Novosibirsk, se construia un nou centru academic (cunoscut azi sub numele de Akademgorodok).

„Savantul trebuie să fie acolo unde-i mai bine pentru problemă” — iată deviza lui. Sincer vorbind, în prima iarnă problemei nu i-a fost mai bine. Dimpotrivă, i-a fost mai rău. Căsuțele provizorii erau potopite de zăpadă, gerurile de —45 de grade îngreunau activitatea, Institutul de hidrodinamică abia se construia — condiții improprii pentru aprofundarea studiilor științifice.

Dar Voițehovski a înțeles din capul locului ce uriașe perspective se deschid acolo în fața științei și fără a pierde nici o clipă, biruind toate greutățile — ca un om de acțiune care își pregătește, firesc, condiții de lucru — s-a pus pe treabă cu pasiunea care-l caracterizează.

Da, fizica este pasiunea constantă a lui Bogdan Voițehovski. La 7 ani citea reviste de știință popularizată, la 8 a construit un elicopter, la 9 i-a adăugat un motor cu benzină. De atunci cunoaște bine motoarele cu combustie internă. A fost șapte ani în armată, a făcut războiul, dar chiar și pe front de cite ori avea ocazia citea și noaptea pune la cale experiențe îndrăznețe. După ce s-a întors acasă s-a înscris la institut, fiind cel mai „bătrîn” student, dar primul dintre colegii lui a devenit un adevărat savant. Acum Voițehovski este doctor în științe fizice. Viața lui s-a construit pe o linie dreaptă. Consacrîndu-se fizicii, a renunțat la tot (uneori chiar și la concediu). În afară de știință nu-și îngăduie

efectiv nimic, neadmițînd nici o abatere de la linia lui dreaptă. Și totuși, nu poate fi acuzat de ingustime de vederi, de exclusivism. Pasiunea lui este de esență superioară, Voițehovski putîndu-se realiza numai așa — luptînd cu evidențele, făcînd experiențe îndrăznețe, punîndu-și descoperirile în slujba societății. Și descoperirile lui sînt importante. În 1959, cînd a vizitat Akademgorodokul, Nikita Sergheevici Hrușciiov a avut numai cuvinte de laudă pentru activitatea lui Voițehovski și a laboratorului pe care-l conduce. Voițehovski le-a primit cu stîngăcie, parcă jenat că se evidențiază niște lucruri absolut normale.

Și al treilea:

Nikolai, constructor. Numai Nikolai, fiindcă eroul nostru n-a acceptat să i se noteze și numele de familie.

Nikolai a terminat institutul la Moscova și a plecat să construiască tocmai în Kamciatkă.

„Nu știe să trăiască: renunță la confortul și viața pe care i-o oferă capitala și se duce la capătul pămîntului!” — și-a spus soția lui și nu l-a urmat.

Nikolai a ajuns tocmai în golful Lavrov ca un detașament de comsomoliști care au înfruntat greutăți de nedescris pentru ca, smulgînd înghețului pămîntul metru cu metru, să construiască acolo, la paralela 61, un mare combinat piscicol.

Ar fi multe de spus despre lupta eroică de la paralela 61 dată de comsomoliști, și de Nikolai printre ei, pentru colțisorul pe care se înalță azi combinatul ce dă Uniunii Sovietice sute de chintale de pește; s-ar putea povesti pe pagini întregi cum, pe geruri năpraznice sau cufundați în apă pînă la genunchi, au construit în jurul întreprinderii un oraș; cum stăteau noaptea tîrziu lingă foc și visau să vadă astfel de așezări, cu lumina și căldura lor, pe tot tărîmul nemărginit al oceanului. În cele din urmă natura s-a dat bătută și în golful Lavrov s-a statornicit o viață normală: s-au deschis magazine, restaurante, frizerii și saloane de coafură, cinematografe, cluburi, oamenii s-au mutat în case noi, s-au născut primii copii...

Nikolai este un om cu inimă generoasă, pentru care a trăi înseamnă a dăruii oamenilor toate forțele, cunoștințele, toată bogăția sufletului, a-și sacrifica propriile interese în numele cauzei comune.

Pasiunea lui Nikolai, ca și a lui Voițehovski, ca și a lui Tereteli, este, în esență, aceea de a crea bunurile vieții, de a o împinge înainte, de a fi în fruntea ei, întru fericirea tuturor.

Iulia Scutaru

atenție!

O nouă noțiune

electronificarea

CĂILE PROGRESULUI

Recenta Plenară a Comitetului Central al P.C.U.S. a accentuat rolul excepțional de important al tehnicii electronice în dezvoltarea economiei naționale.

Tehnica electronică stă nu numai la baza dezvoltării radioelectronicii, în care joacă un rol determinant, ci și a electronicii industriale, a automaticii și a tehnicii electronice de calcul. Pe baza tehnicii electronice se creează aparatajul științific și de măsură, necesar pentru aproape toate ramurile economiei naționale. Este una din uriașele forțe ce transformă lumea în care trăim

Electronica este o nouă ramură a economiei naționale care se dezvoltă rapid. În dezvoltarea ei apar mereu alte aspecte tehnice, care au o importanță primordială pentru economia națională. Astfel, în ultimii ani au apărut electronica moleculară, electronica cuantică, microschemotehnica, tehnologia electronică. E important de menționat că apariția noilor orientări nu exclude necesitatea unei dezvoltări rapide și în viitor a domeniilor existente ca: tehnica vidului în scopuri electronice, tehnica frecvențelor ultrasonice, tehnica aparatelor cu semiconductori și a unui mare număr de aparate cunoscute sub denumirea comună de piese și subansamble radio.

Ar fi greu de enumerat toate domeniile științei și tehnicii care se bazează în dezvoltarea lor pe electronică. Aceasta are o importanță capitală pentru reutilizarea tehnică a întregii economii naționale și pentru sporirea productivității muncii. Tehnica electronică contribuie la progresul cercetărilor fundamentale în fizica nucleară și la cercetarea structurii materiei.

Un rol la fel de important trebuie să aibă electronica și în dezvoltarea „mării chimii”. Utilizarea aparatelor electronice și radioelectronice permite studiarea cineticii reacțiilor chimice și dirijarea desfășurării celor mai complicate procese chimice.

Dezvoltarea electronicii cuantice și perfecționarea în continuare a generatorilor de cuante va duce la revoluționarea multor ramuri ale științei, tehnicii și tehnologiei producției.

În viitorul apropiat, tehnica electronică și radioelectronica va prelua rezolvarea unor

de A. Șokin,

Președinte al Comitetului de Stat de tehnică electronică de pe lângă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S.

probleme tehnico-științifice ca: transmiterea energiei electrice la mari distanțe, prin ghiduri de unde și fără conductori, folosind curenți de frecvență ultrainaltă; crearea de aparate electronice și radioelectronice și a unor sisteme pentru dirijarea la distanță a vapoarelor și a stațiilor de cercetare a spa-

● Tehnica electronică și economia națională ● Spre revoluționarea științei, tehnicii și tehnologiei producției ● Aparatajul electronic în viața de fiecare zi ● Cîteva direcții de dezvoltare

țiului cosmic; crearea de materiale cu proprietăți impuse de dorința omului; folosirea pe scară largă a fasciculelor electronice și ionice în tehnologia producției, inclusiv în metalurgie și chimie.

În scurtă vreme se vor „electronifica” și casele de locuit. Noțiunea de „gospodină” va deveni de domeniul trecutului. Munca omului va fi înlocuită de „aparatură electronică casnică”. În casele de locuit se vor folosi aparate de încălzit ce vor funcționa cu curenți de înaltă frecvență și vor fi comandate automat. Ziua și noaptea temperatura, umiditatea și compoziția aerului, precum și iluminatul caselor vor fi menținute automat la nivelul prescris.

Așa se conturează viitorul, dar înainte ca el să devină prezent mai trebuie rezolvate multe probleme complicate, din domeniul științei și al producției.

Se înțelege că într-un articol de ziar nu poate fi expus întreg ansamblul de probleme legate de dezvoltarea viitoare a tehnicii electronice și de măsurile care determină ritmul acestei dezvoltări. Iată deci numai câteva din aceste probleme.

Dezvoltarea viitoare a electronicii și a ra-

dioelectronicii depinde de creșterea siguranței în funcționare, de reducerea substanțială a greutateii, de gabarite, de puterea consumată de aparatură radioelectronică, de gradul de automatizare al producției de aparatură. Iată factorii care au făcut ca orientarea principală în perfecționarea aparaturii s-o constituie microminiaturizarea.

Industria electronică și radioelectronica se află acum în pragul unor transformări radicale. Elementele care îndeplinesc o singură funcție devin de domeniul trecutului; locul lor este luat de microschemă, care înlocuiesc

blocuri întregi de aparatură radioelectronică compuse din piese de radio separate și din subansamble.

Perspective și mai largi oferă electronica moleculară — crearea așa-numitelor scheme solide. Executarea lor se bazează pe introducerea exactă, controlată continuu, a unor adausuri electroactive în cristalele semiconductoare, ca bor, galiu, aluminiu, fosfor, stibiu, arsen etc. Cu ajutorul acestor adausuri se formează în cristal domenii diferite din punct de vedere al însușirilor electrice, care îndeplinesc funcțiunile de rezistență, condensatoare, diode semiconductoare și tranzistori. Ansamblul acestor domenii formează o schemă radioelectronică cuprinsă într-un bloc. Pentru crearea unor astfel de scheme atomii trebuie dozați cu strictețe și introduși în locurile exact marcate în rețeaua cristalină a semiconductoarelor. Durata și capacitatea de funcționare a aparatului depinde de gradul de precizie al execuției. De aceea uzinele moderne de aparate electronice impun respectarea cu exactitate a proceselor tehnologice, utilizarea unor materiale și a unor purtători de energie de maximă puritate, curățenia absolută a clădirilor și condiționarea ac-

Oricine știe că strălucitele succese monauticii se datoresc într-o mare măsură noi ale științei — electronica. Această ramură pe care savanții din U.R.S.S. au dezvoltat a dat naștere unei tehnici și unei tehnologii inaugurând o adevărată revoluție nu numai științifică, ci și în aplicarea practică a celor noi în loasa lume a electronului.

O sumară definiție a electronicii, în stadiul ei de astăzi, o înfățișează în dubla postură de știință și tehnică, avînd ca obiect crearea mijloacelor de generare, transformare, amplificare și acumulare a energiei electrice de înaltă și supra-înaltă frecvență. Izvorînd din îmbinarea a diferite domenii ale științei: fizica, chimia, matematica, mecanica, biologia și din numeroasele lor ramificații, electronica a devenit, la rîndul ei, o știință complexă, cuprinzînd electronica semiconductoarelor, electronica moleculară, cea cuantică, electronica plazmei, bioelectronica etc.

Într-un interval scurt, tehnica electronică sovietică a parcurs drumul de la crearea mecanismelor celor mai simple pentru emiterea și recepționarea undelor electromagnetice folosite în telecomunicații, pînă la făurirea unor complicate dispozitive electronice și cu semiconductori, a diferite aparate radioelectronice pentru industrie, pentru tehnologia nouă, noi mijloace de dirijare și controlare a proceselor de producție ce fac să sporască pro-

ductivitatea și fac să dispară munca intelectuală stabilirea diagnosticului posibilă obținerea sau în scris — viața și activitatea

Cu toată tinerețea cînd a fost dat lor ei: lampa fluorescentă și micile

păreau venite din nicipi moderne, bluminguri, tu dustriei. Astăzi și înă existentă decît-oricare d chiar o instala titul sincrofaz cîtiva ani în ocupă o încă

rului, crearea un sele operații teh a muncii, mecar zarea proceselor.

Microminiaturiz elusiv tehnică. E de probleme și niul fizicii solid mici, metalurgie de mașini.

Problema mat importantă pent tru electronica v și mai ales pen cuantică sînt ex liaje, chimicale și să avem în ved unei a sută mili dausuri în mate modifiacă substa fecțiunea struct lor depinde pra durata de funcț nice. Aparatele suprainalte exec obișnuite funcții sînt folosite insi durata de funcț zeci de ori.

Industria met și industria chi nica electronică

Trebuie să av mente și piese al ționează la ter ajung pînă la unor cimpuri i sușirile materia ivește astfel ne materiale. Deoca ține seama de lor în tehnica e cu elaborarea i științifice și ela dierea propriet rea producerii l intensificate.

Marele numă tronice, specific lor în masă ne continuă a noi dezvoltarea ind de existența ur treprinderi con se ocupe cu el mentului tehnol și a aparatelor

Microelectronicii

ramurile științifică, repede, înzătoare, științific miracu-

omului, dinte, înlesnesc, fac — verbal, pentru domeniului, e mult de începuturi, apari-rovacuum

Forțe uriașe Transformări radicale diverse activități umane

amea tehnor uriașe anți ai inmare ma- mai mare egiei — este um : ves- onează de și care iile Coli-

tru diver- organizare automati-

problemă ex- pare număr în dome- nicii, chi- construcției

me tot mai nică. Pen- ductorilor eculară și metale, a- re. Trebuie de ordinul ecent de a- or de bază e. De per- materiale- bilitatea și electro- frecvențe și aliajele ore. Dacă e ultrapure crește de

și feroase gure teh- riale.

multe ele- onice func- nalte, care se acțiunii ondiții, in- brusc. Se fi unor noi rialelor nu materiale- me în urmă Cercetările eriale, stu- al organiza- ală trebuie

parate elec- producerea fabricarea De aceea depinde și tute și in- ni care să rea echipa- de probă

seum-ului roman. Giganți ai sistemelor radioelectronice fac posibile îndrăznețele zboruri ale cosmonavelor și stațiilor interplanetare, așa cum alți membri ai aceleiași familii de uriași stau de veghe zi și noapte pentru a feri teritoriul sovietic de orice incursiune inamică.

Schemele acestor aparate minunate sînt alcătuite din mii, sute de mii și chiar milioane de elemente electronice. Dacă pînă acum aceste elemente erau socotite miniaturale, satisfăcînd numeroase și variate necesități, de aici înainte ele vor suferi concurența unor elemente noi, de dimensiuni mult mai reduse și care fac posibilă apariția unei noi minuni a secolului nostru: microelectronica. Ea va grăbi realizarea uneia din sarcinile majore trasate de programul construcției bazei tehnico-materiale a comunismului: dezvoltarea intensă a radioelectronicii, perfecționarea tehnică a mașinilor electronice de calcul, de comandă și informații. Aceste mașini sînt tot mai mult solicitate în diferitele

ramuri ale industriei, și îndeosebi în industria chimică, în cea electronică și în metalurgia feroasă și neferoasă. Numai cu asemenea mașini electronice cu un gabarit redus, produse în serie mare, se va putea atinge o mare precizie de comandă și control a proceselor tehnologice complicate, stricta lor continuitate și, drept urmare, obținerea unei producții de calitate superioară.

Pînă acum cîțiva ani încă era perfect îndreptățită admirația pe care o stîrnea un aparat de radio de buzunar, construit cu ajutorul tranzistorilor. În era cosmică, însă, cînd astronavele se cer echipate cu o mare varietate de aparate de măsurători diferite, de telecomandă, de transmisiune etc. vechile aparate „de buzunar” sînt înlocuite cu noi instrumente de precizie, mult mai reduse ca format. Am ales ca exemplu domeniul cel mai ilustrativ dar am putea da încă multe altele, pentru a justifica urgența cu care s-a impus, de cîțva timp, microminiaturizarea aparatului electronic.

Pornind de la uimitorile proprietăți ale semiconductorilor, savanții sovietici au conceput realizarea unor plăci monocristaline de semiconductori din ce în ce mai subțiri — pelicule ce nu se mai măsoară în microni, ci în angströmi (unitate de grosime egală cu 10^{-8} cm.). Publicistul Vladimir Orlov, care a descris de curînd în „Pravda” minunățiile microelectronicii, compară trecerea de la vechile cristale de semiconductori sub formă de diode și triode, la forma nouă, peliculară, cu ceea ce face orice artist plastic, în momentul în care ar prefera, ca mijloc de exprimare, pictura — sculpturii. „Culoarea”, în cazul acesta, este pelicula realizată din cristalii unor elemente de o rară puritate, cum sînt germaniul și siliciul. Pelicula respectivă ocupă un spațiu aproape invizibil. Cînd acestor elemente li se adaugă, în aceeași formă, elemente electroactive ca: bor, gariu, aluminiu, fosfor, antimoniul, arsen, se formează în cristallul inițial de semiconductor regiuni microscopice cu proprietăți electrice diferite ce pot fi influențate după necesități! Ele vor îndeplini funcțiile de bază ale vechilor elemente ale schemei electronice: rezistențele, condensatorii, diodele semiconductoare și tranzistorii.

Un aparat electronic construit din astfel de „piese” poate să apară ca o placă de analiză microscopică sau ca o filă de carte iar elementele sale constructive prezintă dimensiuni din lumea microbilor... Într-o anticipare ce nu trebuie socotită deloc fan-

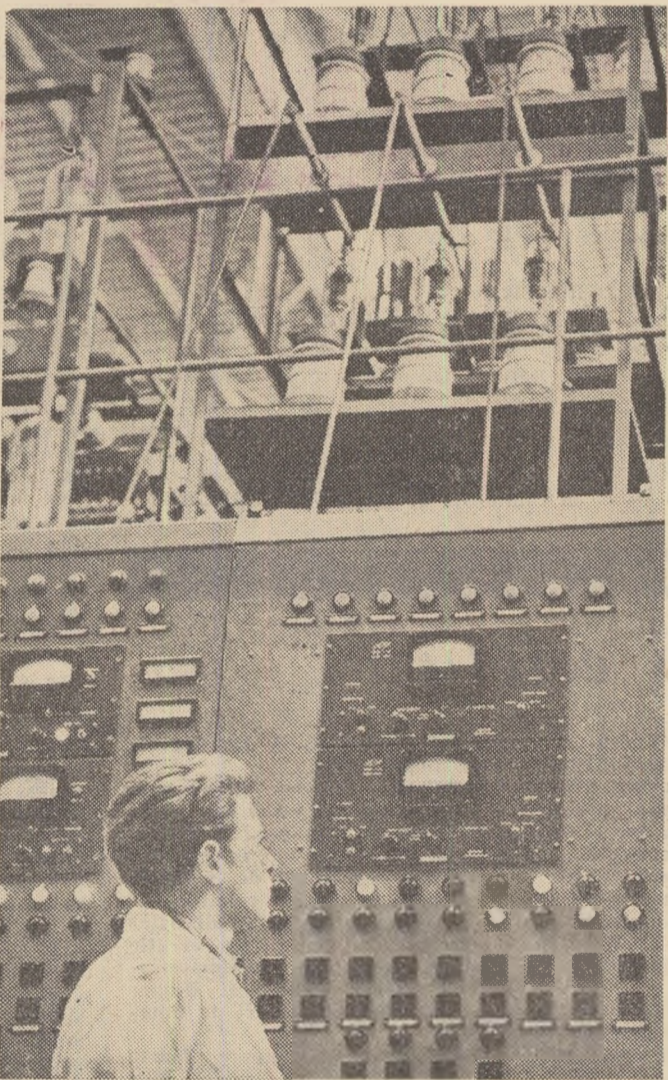
tezistă, Vladimir Orlov îl și vede pe viitorul savant lingvist purtînd sub braț, ca pe un volum din „Capitalul”, o mașină electronică de tradus sau pe arheologul care va descifra cu ajutorul unei „cărți electronice” o scriere total necunoscută.

Concentrînd în spațiul unui singur centimetru cub un mare număr de „piese” de dimensiuni și forme microscopice este posibilă realizarea unor aparate microelectronice chemate să producă transformări radicale în diferite domenii ale activității umane.

Într-un interviu acordat „Izvestiei”, I. B. Rumer, directorul Institutului de radiofizică și electronică al filialei siberiene a Academiei de Științe a U.R.S.S., confirmă pe deplin concluziile trase de recenta Plenară a C.C. al P.C.U.S. în privința unor schimbări profunde pe care dezvoltarea electronicii le poate aduce în multe domenii ale tehnicii.

Pentru savanții institutului siberian, de pildă, problema nr. 1 este în momentul de față radiofizica cuantică. Strădania lor se îndreaptă către realizarea unor generatoare de lumină coerentă, ale cărei efecte sînt de-a dreptul fantastice. Dacă un fascicul de raze luminoase produse de un astfel de generator ar fi proiectat în direcția Lunii, pe suprafața satelitului nostru s-ar așterne o pată de lumină de cinci kilometri. Fasciculul de lumină produs de un generator cu un diametru de un singur centimetru atinge o putere de 10.000 de wați. Dacă un astfel de fascicul e trecut printr-o lentilă, în focar poate fi concentrată o forță de aproximativ 100 de milioane de wați — suficientă pentru a putea transforma în vapori metalul cel mai greu fuzibil. Este clar că asemenea generatori de forță vor aduce schimbări revoluționare în tehnologia prelucrării metalelor, în reacțiile chimice ce se produc sub influența luminii și în multe alte domenii.

Nu mai puțin impresionantă ne apar perspectivele pe care le deschide electronica — în deosebi microelectronica — pe tărîmul automatizării muncii intelectuale, unde perfecționarea mașinilor electronice de calcul va face ca ele să devină ajutoarele cele mai prețioase ale omului în colectarea și prelucrarea unui vast material informativ, ușurînd munca savanților și specialiștilor în cercetările lor de acustică, fonetică, lingvistică, psihologie și a tîtea alte domenii.

Tabloul de comandă al instalației „Alfa” pentru cercetarea descărcărilor electrice fără electrozi într-un cîmp magnetic slab stabilizat

Programul P.C.U.S. pune un accent important pe necesitatea dezvoltării accelerate a electronicii în cursul celor două decenii în care vor fi așezate temelile materiale și tehnice ale comunismului. Reafirmarea acestei necesități la Plenara din noiembrie 1962 a C.C. al P.C.U.S. subliniază că electronica a devenit un factor hotărîtor al progresului tehnico-științific. La sarcina electrificării întregii țări — condiția leninistă a construirii comunismului — se asociază acum necesitatea imperioasă a ELECTRONIFICĂRII.

Ing. Mihail Calotescu

unele aplicații

● În curînd va ieși în largul mărilor o navă de pescuit avînd la bord o mașină electronică de calcul.

● Cibernetica va permite noului vas (proiectat la Leningrad) să detecteze automat bancurile de pești, să îndrepte draga la adîncimea necesară și să o scoată după ce s-a prins o anumită cantitate de pește. Automatele „inteligente” vor sorta și prelucra apoi peștele.

● Geologii sovietici au un nou ajutor electronic — spectrometrul röntgenografic portativ. El introduce în aparat probele geologice și le supun radiațiilor produse de izotopii radioactivi ai tuluiului — element din grupul pămînturilor rare. Sub acțiunea izotopilor minereul emite raze röntgen, al căror caracter este în funcție de elementele chimice componente. Traductorul electronic transformă radiațiile în semnale electrice, după care le analizează automat.

● Aparatul electronic de tipul „URI-K” poate amplifica de o mie de ori intensitatea imaginii röntgen. Datorită intensității și contrastului mărit al imaginii, medicii pot lucra în camere luminate. Amplificatorul electronic poate fi de asemenea folosit la fotografierea și filmarea obiectelor examinate prin raze röntgen.

● Electronii ajută și la tricotarea bluzelor. Unul din primele automate de tricota, cu comandă după program a fost proiectat și executat la fabrica de mașini de tricotaaj din Moscova. Acest automat, dotat cu „creier electronic de memorare”, tricotează după program produse cu cele mai variate modele. Culoarea și caracterul împletiturii firelor se schimbă automat.

● În R.S.S.A. Tătara, 120 de sonde de pe o rază de 25 de kilometri sînt supuse controlului prin mijloace telemecanice, concentrate într-un punct automatizat de dispecer. Cantitatea și calitatea petrolului, orice creștere sau scădere a producției de combustibil, opririle sau avarii, toate aceste date sînt transmise de traductoare electronice la pupitrul de comandă. După sfatul unei mașini de calcul cu acțiune rapidă, dispecerul comută conductele de petrol, înlătură posibilitatea pierderilor, dirijează procesul de producție în vederea unei exploatare raționale.

● Într-un recipient pot să încapă zeci de mii de piese miniaturale de ceas cu un diametru de pînă la un sfert de milimetru. Cum ar putea fi numărate? Căci munca manuală este neproductivă și nu asigură precizie.

● Specialiștii Academiei de Științe a Belorusiei au creat un contor electric care numără automat piesele de ceas plate și cilindrice cu diametrul de 0,25—5 mm. Piesele sînt introduse în aparat, după care se stabilește numărul necesar: 10, 50, 300, 500 sau 1000 de bucăți. Se apasă pe un buton, trec cîteva secunde și piesele nu numai că sînt numărate, dar sînt și grupate în grămăjoare, în buzunare speciale.

● Televiziunea permite să privim în cabina navei cosmice, în împărăția subacvatică a oceanului și chiar în sonda care străpunge adîncul pămîntului. Pentru studierea panoramică a pereților sondei a fost creată o cameră specială, care, împreună cu amplificatorii cu semiconductori, se amplasează într-un „pahar” metalic cu diametrul de 6 și lungimea de 17 centimetri. „Paharul” conține și un aparat fotografic. Comanda „ochiului subteran” se face de la distanță, de la suprafața pămîntului.

● Pe o parte a unei șine de cale ferată se amplasează un fotoelement prevăzut cu amplificator, iar pe partea cealaltă un bec electric obișnuit. Cînd se deplasează pe șină garnitura de tren roțile intrerup o clipă fluxul luminos iar la ieșirea fotoelementului apar impulsuri de curent, care sînt numărate cu ușurință cu ajutorul unui contor electric. Pe acest principiu funcționează un aparat simplu, folosit la evidențierea mișcării trenurilor și la determinarea încărcării stațiilor și nodurilor de cale ferată. Aparatul efectuează nu numai numărarea roților ce au trecut prin dreptul său. Schema sa electronică realizează o analiză elementară a rezultatelor, determinînd numărul de garnituri, de locomotive izolate și frecvența manevrărilor. Pentru evitarea anclanșărilor eronate, aparatul se deconectează automat după trecerea trenului.

● Un ansamblu de reglatoare automate „KAR-1” supraveghează cu atenție „clima” din sere. Traductoarele aparatului sesizează instantaneu orice variație de temperatură, umiditate, cantitate de lumină care cade pe plante. Datele obținute sînt comparate de amplificatoarele electronice cu programul dat. Ele „comandă” sistemul de stropire, de încălzire și aparatele de iluminare. Reglarea automată îngăduie să se mențină în sere, cu o precizie de 5 procente, orice temperatură între 0 și 50 de grade, o umiditate de 40—90 la sută și iluminarea între 20 și 1800 lux.

● În marea familie a mașinilor de șlefuit a mai apărut o mașină, care nu seamănă însă deloc cu surorile ei. Ea prelucurează suprafețele cu ajutorul scintei electrice produse de un generator electronic special de impulsuri. Calitatea șlefuirii este neîntrecută. Viteza mărită de prelucrare împiedică apariția de microfisuri pe suprafața metalului.

● La Institutul electrotehnic din Moscova a fost creat un nou aparat electronic de control. El detectează, după șlefuire, punctele arse de pe inelele de oțel ale rulmenților. Punctele arse, în care structura metalului a fost modificată radical, nu pot fi determinate cu ochiul. Ele pot fi detectate cu greutate și de defectoscopul ultrasonic. Noul aparat, similar ca principiu de funcționare cu un magnetofon, detectează rapid rebutul. Un cap magnetic special înregistrează un semnal pe suprafața piesei controlate. La „ascultarea” ulterioară a semnalului, în locurile defecte apar distorsiunile caracteristice. Pe baza semnalului primit, un dispozitiv automat suplimentar, montat pe banda de control, poate îndepărta piesa rebutată.

Trei minute de adevăr

Inchinată memoriei eroului național al Cubei, José Antonio Echevaría. Prietenii îl strigau „Mansan“, ceea ce înseamnă măr.

Trăia odată un flăcău, Mansan,
cu ochi curați ca apa din izvoare,
cu sufletul

de zvonuri plin
ca mica lui mansardă
cu panglici,
cu hulubi

și cu ghitare.
Iubea copiii, baschetul și oreanga
palmierului cu păsări ciripind,
porumbul copt,
și-n ritmuri de pachanga
doi ochi ce, sub pleoape,
grei se-aprind.

Dar în acel flăcău, Mansan pe nume,
ce un copil părea întotdeauna,
un val de ură clocotea în spume,

Evgheni Evtușenko

cînd întîlnea
ipocrizia

și minciuna.
Pe-atunci, umbla minciuna-n Cuba, goală,
și prin saloane se plimba nerușinată, —
cu președintele-n mașină, triumfală,
se lăfăia ca o stăpîină-n-coronată.

Ea, zilnic, bătea cîmpii și din zori,
cu sforării, cu ifose și toane,
și-alternînd cu rock-and-roll-ul,
uneori,
la radio
urla

prin megafoane.
Și-acel flăcău Mansan, (adică „mărul”)
nu pentru lauri,
pentru-un țel mai' nalt. —
Ca să răsune-n Cuba adevărul, —
dădu cu prietenii la radio asalt.
Și 'năpustindu-se cu revolverul, iată
el smulse cîntărețului de jazz
din mîină microfonul și de-odată,
cu-al Cubei glas

de bărbăție ne-nfrîcătă,
roști mulțimii adevărul treaz.
Doar trei minute!

Trei minute doar!
O-mpușcătură...

Liniște... Și iar,
un rock-and-roll porni să rupă brista
tăcere-a cuvîntării ce s-a stins,
curmată de un glonț al lui Batista...
Iar el,

acum de neînvinș,
el care tinerețea și-a jertfit
doar pentru trei minute de-adevăr
surizător și fericit zăcea întins...

Mă adresez, o tineret al lumii, ție:
cînd vezi minciuna conducînd o țară,
tu amintește-ți de Mansan de odinioară,
el, tinere, exemplu viu să-ți fie!
Și-asemeni lui trăiește,

nu-n dansuri și serbări!
Du-te la moarte,
uită de liniștea odihnitoare,
de-ar fi,
doar pentru trei minute de-adevăr!
Doar trei minute!

Apoi, de vor, să te omoare!

În romînește de TAȘCU GHEORGHIU

VIAȚA IDEILOR

Umanismul și estetica

O dezbateră organizată de Uniunea Scriitorilor din U.R.S.S. și Institutul de literatură mondială „A. M. Gorki” pe tema „Problemele umanismului și literatura contemporană” apare și ea ca un ecou al preocupărilor pentru normele eticii comuniste ce s-au manifestat puternic la Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.

Din această dezbateră ne reține atenția referatul lui N. Ghei „Umanismul și estetica” și discuțiile purtate în jurul acestui referat. Autorul a ținut să sublinieze din nou faptul că esența estetică a artei nu numai că nu exclude, ci dimpotrivă impune o legătură indisolubilă cu natura umanistă a gândirii artistice.

Sprînjindu-și referatul pe această idee, Ghei a fost obligat deindată, și pe bună dreptate, să polemizeze cu curentele estetizante din Occident care se caracterizează, în primul rînd, prin separarea mai mult sau mai puțin tranșantă a celor două sfere, transformînd literatura într-un solilocviu despre ea însăși, dincolo și în afară de raporturile etico-sociale dintre oameni. O expresie a acestor curente estetice sînt operele literare în care eroii sînt înlocuiți cu anti-eroi, așa numitele anti-romane care oferă cititorului un trist peisaj dezumanizat și dezumanizant.

În aceeași vreme, N. Ghei a avertizat din nou împotriva falsului umanism, declarat, de factură ilustrativă, care are ca rezultat artificialul și superficialitatea operei literare, schematismul și cenușul acesteia. Trăsăturile umaniste ale unei opere literare trebuie să răzbată din întreaga ei structură, din metoda artistică pe care o folosește scriitorul, din eroii, din stilul și din compoziția operei.

Intervențiile celor mai mulți participanți la discuție s-au grupat în jurul ideii enunțate mai sus și a nume în jurul ideii că trăsăturile umaniste nu trebuie să rămîină exterioare operei de artă, ci să fie incluse în esența ei.

S. Zalighin a subliniat că dacă eroul agită o lozincă sau alta, aceasta nu înseamnă că romanul respectiv este pătruns de umanism. Intervenind în discuție, Ghei l-a completat pe Zalighin arătînd că natura umanistă a unei opere de artă devine evidentă numai prin intermediul ideii estetice ce stă la baza ei.

Aceeași părere a susținut-o și Cinghiz Aitmatov iar L. Erșov a completat-o cu observația că o discuție despre umanism care s-ar desfășura doar pe plan ideologic și tematic ar fi insuficientă. E nevoie, a spus vorbitorul, să arătăm ce descoperiri de natură artistică

însoțesc fiecare etapă din dezvoltarea umanismului.

În sfîrșit, socotim interesantă disputa iscată în jurul lui Grigori Melehov, personajul central din „Pe Donul liniștit”, în legătură cu cerința exprimată de N. Ghei, de a pune în lumină relațiile interioare determinante ale diferitelor metode și direcții de creație (realism, romantism, realism-socialist) cu diferitele concepții despre om, cu diferitele tipuri de umanism.

Această necesitate apare foarte limpede în cazul lui Grigori Melehov. Într-o producție realist-critică de soarta lui tragică ar fi fost făcută răspunzătoare societatea. În romanul lui Șolohov există o altă logică artistică, ce ține de schimbarea fundamentală a împrejurărilor istorice. Tragedia lui Melehov este o tragedie individuală, care nu ține de apartenența lui de clasă, ci privește incapacitatea lui personală de a înțelege cursul vieții sociale. Cu toate că multă vreme a circulat opinia că nu există oameni care nu sînt în stare să se transforme, Șolohov s-a ghidat după un alt principiu, autentic și valoros din punct de vedere artistic, conform căruia existența fiecărui om este unică, irepetabilă.

V. I.

VITRINA

Orientul...
nu mai este
Orient

Turkmenia de odinioară era o țară de păstori, o țară peste care veacurile potrivnice se adunaseră ca să-i îngroape parcă geniul și comorile de energie așa cum pustiul nisipurilor mișcătoare năzuia cine știe de cînd să acopere cu valurile sale nestatornice un pămînt bogat.

Azi, sonda petroliferă înfiptă în mijlocul nisipurilor pare un standard al Revoluției. Să încetățenești tractorul și automobilul acolo unde numai cămila lega două puncte în spațiu; să descoperi de sub nisipuri pămîntul solid pe care să poți statornici temelii marilor orașe; să înrădăcinezi știința acolo unde pînă mai deunăzi stăpînea, cu forța de aderență a unei buruieni, superstiția cea mai tenace; să faci dintr-un cioban un tehnician; să împingi o țară înapoiată pe linia de înaintare a epocii — aceasta este marea victorie a comunismului. S-ar părea că tocmai aici, unde sonda caută la tîmii de metri sub nisipuri țiteiul cel atît de prețios, tocmai aici, în ținutul acestui Orient atît de fecund în basme care au legănat imaginația umanității, tocmai aici omul sovietic a ținut să realizeze o operă de mare prestigiu, Turkmenia a renăscut din nisipuri ca pasărea Foenix din propria sa cenușă.

Personalitate eminentă, poet și prozator, critic și istoric, Kerbabaev a dorit să surprindă și să interpreteze măcar o parte din prefacerile al cărui martor atent a fost încă din zorii Revoluției. „Nebit-Dag”, romanul pe care l-a publicat în 1957, tînde să ne înfățișeze unele trăsături ale Turkmeniei contemporane.

Strădania muncitorilor turkmeni de a anexa puterii industriale a Uniunii noi ținuturi bogate în petrol — aceasta ar fi în liniile cele mai mari tema romanului. Dar semnificațiile lucrării depășesc cu mult aria ei tematică. Căci nu e vorba pur și simplu de petrol, ci de oameni.

Ciovdurov, directorul unei exploatare petrolifere, e un om cinstit și energic, organizator excelent dar foarte impulsiv, adesea infumurat, închipuindu-și uneori că marile răspunderi îi dau dreptul de a lua singur orice decizie pe care o socotește potrivită. El greșește greu atunci cînd neglijează o unitate de foraj aflată în plin pusti, la o sută de kilometri de Nebit-Dag și greșește și mai greu atunci cînd se lasă antrenat de orgoliul și de mînia sa împotriva unui muncitor cinstit ca Toidjan. Dar forța noii societăți, consolidată în atîția zeci de ani de la Revoluție, intervine hotărîtor ca să-și impună etica comunistă. Acesta e de fapt conflictul cel mai autentic al romanului.

Interesant, între altele, pentru noi, e felul în care se confruntă tradițiile seculare cu noile moravuri, ele însele cu o tradiție dacă nu foarte veche în schimb foarte glorioasă. Spiritul de familie, de pildă, se dovedește foarte viu și puternic; respectul față de părinți continuă să rămîină una din legile fundamentale ale relațiilor familiale și totuși, chiar legătura de singe cedează obligațiilor pe care le impune o etică superioară. Cînd tatăl lui Ciovdurov, bătrînul maistru, vechi militant comunist, își dă seama de abaterile fiului său, el va sprijini cel dintîi judecarea acestuia în fața activului de partid.

Etica comunistă își spune cuvîntul în chestiunile cele mai delicate. Căsătoria tînde și ea să se întemeieze pe alte principii. Faptul că tinăra Aighiul, ajunsă inginer, se va căsători cu sondașul Toidjan nu uimește pe nimeni. Crescută în focul Revoluției, cu toate rădăcinile în lumea muncitorilor din care provine, tinăra intelectua-litate nu are și nu poate avea orgoliul unei categorii izolate. Eliberată de servituți mercantile, dragostea nu mai știe să socotească greutatea zestrei sau strălucirea unei diplome.

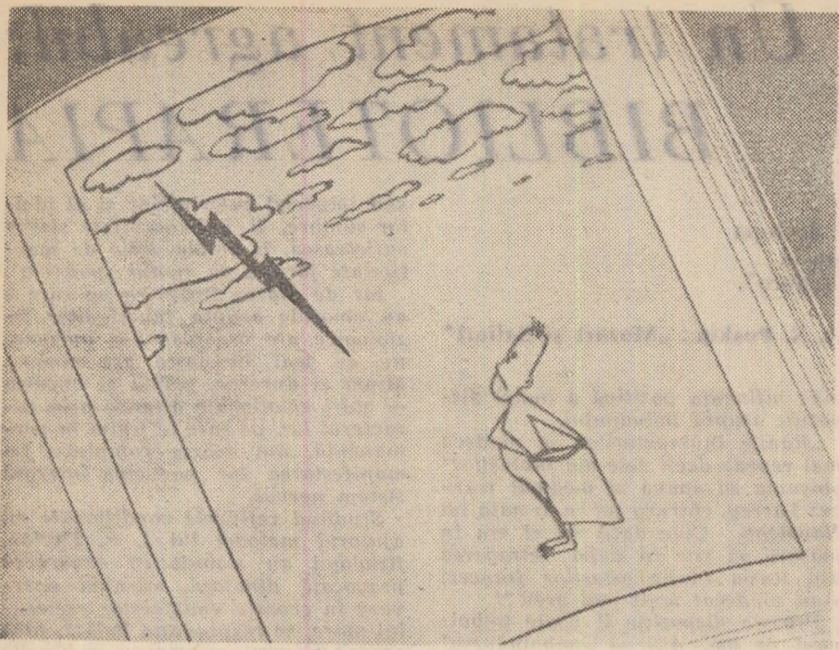
Pe lîngă asemenea oameni, un tip ca Hidir pare întîrziat în epocă ca un personaj de poveste. Pare chiar destul de surprinzător că intrigile inconsistente ale acestuia izbutesc să provoace atîtea neînțelegeri între oameni atît de solid întemeiați pe cîntec, inteligența și experiența lor.

Prin tot ceea ce are izbutit, romanul rămîine un document interesant pentru oricine încearcă să pătrundă complexitatea grandiosului proces istoric care a transformat din temelii viața unor popoare întregi.

Alexandru Sever

B. Kerbabaev: Nebit-Dag, Editura pentru Literatură universală.

Desen din filmul „Alo, alo!” sau „Scurtă istorie a mijloacelor de comunicație”, creat pentru U.N.E.S.C.O.

Pregătind o expoziție...

Cînd am început să pregătesc materialul pentru expoziția de desene care se va deschide în curînd la Moscova, am constatat că nu mai aveam decît un număr foarte mic de desene din filmele mele.

Mulți spectatori nu știu că pentru un film animat se fac cantități considerabile de desene. În principiu — atunci cînd nu sînt de reprodus doar peisaje statice — sînt necesare 24 de desene pentru o mișcare a cărei proiecție durează o secundă. Pentru un film de zece minute se execută astfel aproximativ 14.000 de desene. Evident, desenele sînt realizate de un colectiv — dar o bună parte, și anume desenele principale (cam din șapte în șapte), sînt realizate de autorul filmului. De obicei, după filmare, majoritatea acestor desene fiind deteriorate, nu se păstrează.

Și astfel, m-am văzut nevoit să desenez din nou, să reconstitui pe hîrtie curată cîteva desene din filme. Expoziția va cuprinde nu numai desene din filmele realizate pînă acum ci și din filme aflate încă în faza de proiect.

Dacă mai multe desene din filme se succed, realizînd o mișcare care în complexul ei formează tabloul unei secvențe, tabloul din expoziție, în care desenul apare nemîșcat, trebuie să reprezinte acțiunea, încît cel care-l privește să poată reconstitui în imaginație mișcarea care dă sens povestirii. Încît pentru expoziție a trebuit să recompun desenele, să strîng într-o singură imagine ceea ce am descompus pentru film.

În tabloul de expoziție, grafica laconică pe care o folosesc în film, obținînd maximum de expresie prin minimum de mijloace, reprezentate prin elemente de decor care joacă — mi se părea săracă. De aceea, am fost tentat acum să execut desenul puțin mai studiat, să modelez altfel corpul omulețului, să dau expresie feței sale, lucru pe care nu l-am făcut în film.

Mi s-a părut curios cînd mai mulți spectatori ai filmelor „Scurtă istorie”, „7 arte” sau „Homo Sapiens” povesteau că l-au văzut pe omuleț rîzînd, încruntîndu-se. Nu-mi amintesc să fi desenat așa ceva, pentru că stările lui sufletești reies din situațiile în care se află personajul. Nu sînt pentru o liniuță care reprezintă rîsul, care nu este rîs sau pentru un gest al personajului care să ducă un deget la capul de lemn sau tuș ca să arate că gîndește.

Pentru expoziție l-am păstrat pe omuleț așa cum a apărut pe peliculă. Dar l-am adăugat niște pete negre, realizate din mii de puncte și liniuțe. De ce? Nici eu nu știu exact, poate pentru a arăta că desenul atît de simplu l-aș fi putut face mai complicat și că am lăsat deoparte liniile inutile. Și poate și pentru a realiza

o colorație, deoarece, zgîrcit, n-am pus nici o culoare.

Lucrez expoziția cu dorința de a o face plăcută vizitatorilor, de a povesti din nou faptele omulețului despre lupta lui cu natura, despre optimismul și ura împotriva războiului, despre încrederea lui în triumful păcii.

Sînt fericit că aceste desene vor fi expuse la Moscova în cadrul planului de schimburi culturale romîno-sovietice.

Ion Popescu-Gopo

Printre marile aniversări ale anului 1962 sărbătorite sub auspiciile Consiliului Mondial al Păcii un loc important îl ocupă comemorarea a 400 de ani de la nașterea lui Lope de Vega.

Prezentarea operelor dramaturgului spaniol pe scenele sovietice a dobîndit o adevărată tradiție. Piesa „Fintina turmelor” a fost montată încă la sfîrșitul secolului trecut la „Mali Teatr”. A fost un mare act de curaj pentru acea vreme, un protest al cercurilor progresiste împotriva despotismului și violenței țariste. Rolul Laurenciei a fost interpretat de Maria Ermolova.

Multe din piesele lui Lope de Vega au intrat în repertoriul permanent al teatrelor sovietice. Astfel, Teatrul Comsomolului leninist din Moscova a jucat timp de un deceniu „Văduva din Valencia”. La teatrul „Maiakovski” a ținut mai mulți ani afișul „Ciinele grădinarului”, piesă pe care a pus-o

de curînd în scenă și Teatrul de comedie din Leningrad. De asemenea, comedia „Profesorul de dans” figurează de cîteva ani printre spectacolele de succes ale Teatrului Armatei Sovietice din Moscova.

Mai multe teatre muzicale sovietice prezintă baletul compozitorului sovietic Alexandr Krein inspirat de „Fintina turmelor”.

Ultima premieră sovietică din dramaturgia lui Lope de Vega este spectacolul „Pedeapsă fără răzbunare” la Teatrul de dramă și comedie din Moscova. Piesa ridică problema locului femeii în societate, pledează pentru lupta împotriva forțelor răului, împotriva violenței. Regia este semnată de Alexandr Plotnikov.

Clișeul nostru prezintă o scenă din spectacol. În rolul Casandrei — T. Mahova, Federigo — M. Postnikov, ducele de Ferrara — A. Polinski.

**T
E
A
T
R
U**

„FOȘTII COPII”

de Nina Ivanter

Piesa „Foștii copii”, a Ninei Ivanter, va vedea în curînd lumina rampei pe scena Teatrului pentru tineret din Capitală. Ea va fi prezentată în premieră pe țară: în același timp va fi și spectacolul cu care teatrul nostru se va prezenta la concursul republican al tinerilor artiști din teatrele dramatice.

Mi s-a făcut deosebita cinste de a mi se încredința regia acestui spectacol. Acest fapt îl consider ca un eveniment pentru activitatea mea artistică, căci va marca debutul meu în regia de teatru. Bucuriile și emoțiile sînt deopotrivă de mari, cu atît mai mult cu cît textul Ninei Ivanter pune nenumărate probleme, deosebit de interesante și complexe.

Piesa Ninei Ivanter aduce, spre a fi dezbătute în fața spectatorului, fapte desprinse din realitatea sovietică a zilelor noastre: probleme de viață, probleme de etică, frămîntări ale unor adolescenți, ale unor „foști copii”.

Deosebita grijă a statului sovietic față de copii, imensa dragoste, cu adevărat părintească, față de oamenii de mîine ai societății sovietice, iată ideea majoră pe care autoarea, prin intermediul personajelor ei, o transmite spectatorului.

Aș putea spune că ceea ce face atît de interesantă piesa Ninei Ivanter este mai ales galeria personajelor. Problemele pe care ea le pune spre rezolvare eroilor, sînt multiple și fiecare din aceste probleme e urmărită în profunzime.

Piesa dezbate idei mari, generoase, pe care le exprimă cu o mare simplitate și cu o remarcabilă sensibilitate.

In curînd o nouă comedie

Ca regizor și actor am fost plăcut impresionat de ponderea și echilibrul care se simte în tratarea întregii problematice a piesei.

Autoarea și-a ales personajele printre puii de om, printre viitorii oameni sovietici. Tinerii aceștia știu să iubească cu adevărat, să muncească, să învețe, să trăiască. Deși aflați abia în pragul trecerii de la copilărie la tinerețe, ei sînt capabili de sentimente puternice, durabile, aș putea spune chiar mature.

Prima dragoste, datorită față de oamenii din jur, sensul adevărat al prieteniei, sentimentul datoriei împlinite, datorie ce nu exclude fericirea în dragoste... nu sînt oare un bogat mînunchi de probleme pentru creatorii unui spectacol?

Prin concepția regizorală, prin întreaga ambianță pe care o va alcătui acest spectacol — decor, lumină, muzică și în primul rînd prin intermediul unei cît mai bune intruchipări scenice a personajelor atît de filigranat caracterizate de autoare, am căutat să redau pe scenă toate aceste idei, toate aceste probleme.

Dorim ca acest spectacol să fie un imn închinat tinereții, un spectacol plin de lumină și simplitate.

Tristețea, melancolia, nu au ce căuta în el, ci numai optimismul, încrederea.

Speranțele colectivului care lucrează la realizarea acestui spectacol sînt mari. Măsura în care vom reuși să le împlinim rămîne la aprecierea dumneavoastră, dragi spectatori.

Vă așteptăm în curînd în sala noastră.

C. Codrescu

Moscova. Noi locuitori pe șoseaua Rublevsk

Doșta redacției

Eugenia Mutu — Arad: 1) Interpretul tinărului inginer Timofei din filmul „Te iubesc, viață” este actorul G. Vernov. Trimiteți-i scrisoarea la studioul (Kinostudia) „Lenfilm” din Leningrad. 2) Scrieți la Studioul de televiziune București și respectiv la Teatrul „C. I. Nottara”, B-dul Măgheru 20, 3) E adevărat, sint frați.

I. Krausz — Oradea: Am adus la cunoștință secției culturale a Consiliului Generaț A.R.L.U.S. observațiile și propunerile dv.

Cornel Telecan — Arad: Scrieți cosmonauților sovietici la Moscova: Moskvā — gorodok kosmonavtov.

Florian Fekete — Oradea: Iată adresa unei tinere estoniene care lucrează în sectorul feroviar: Hilda Kamenik, Estonskaia S.S.R., Pīlvoskii raion, p. od. Vaste-Kuuste, Scrieți-i în limba rusă.

Mărlana Pleptu — Curtea de Argeș: 1) Nu avem date mai amănunțite despre actorul V. Korenev, interpretul lui Ihtianro din „Omul amfibi”. Vă sfătuim să vă adresați regizorul G. Kazanski, la studioul (Kinostudia) „Lenfilm” din Leningrad, rugându-l să vă comunice amănuntele care vă interesează. 2) În afară de „Zboară cocorii”, Tatiana Samoilova a jucat în filmele „Scrisoare neexpediată”, „Leon Garros își caută prietenul” și „Alba Regia”. Samoilova lucrează la Teatrul „Maiakovski” din Moscova. 3) Adresa unei tinere sovietice, elevă în clasa 10-a: Liudmila Blajenko, Dnepropetrovskaia oblasti, gorod Kri-voi Rog 6, ulița Smolenskaia, dom 15 kv. 13.

Ion Duru — București: Din cite sîntem informați produsul care vă interesează s-a pus în vânzare în marile magazine alimentare.

Florian Nichitiu — București: Ne pare rău, dar problema despre care vorbiți nu este de competența noastră. Credem că ar fi bine să vă adresați comitetului de conducere al Palatului pionierilor din Moscova (Dvoret pionerov) cerind informațiile dorite.

Ileana Popeși — Timișoara: Iată adresa unei eleve sovietice din clasa a 7-a: Liudmila Rusinova, Novosibirsk-21, ul. Ceail:na nr. 20.

Sfatul medicului

...„Frate Salieri!
Cînd îți e neagră inima, destupa
O sticlă de șampanie sau ia
Și recitește „Nunta lui Figaro”!

O stare proastă vă aduce în cabinetul neuropatologului.

— Ce vă supără? — se interesează medicul. N-aveți o mină prea bună. Incepeți să vă plîngeți că sînteți obosit, plictisit, că nervii vă sînt zdruncinați, că inima și ficatul dau semne alarmante.

— Mda, spune doctorul gînditor. Vă recomand: odihnă, alimentație regulată și neapărat „biblioterapie” zilnică.

Da, nu-i o vorbă goală. Cartea se dovedește uneori un medicament de neînlocuit. Încă în secolul al XVII-lea cunoscutul medic englez Sydenham recomanda pacienților săi una din cele mai vesele și mai celebre cărți a timpului — „Don Quichotte de la Mancha”. Căci Sydenham cunoștea

Un tratament agreabil: BIBLIOTERAPIA

A. S. Pușkin: „Mozart și Salieri”

bine influența pozitivă a bunei dispoziții asupra bolnavului.

„Rănile învingătorilor se vindecă mai repede decît cele ale învinșilor” obișnuia să spună și medicul francez Larrey, chirurg șef în armata lui Napoleon. Cine dacă nu el era în măsură să știe că după retragerea din Rusia rănile ostașilor francezi s-au vindecat mult mai greu?!

Proasta dispoziție îl poate îmbolnăvi pe om. Așa se „îmbolnăvesc” unii de singurătate, nervozitate, plictis. Un om indispus pierde interesul pentru tot ce-l înconjoară, mîncîncă și doarme prost, e copleșit de gînduri negre de care nu se poate debarasa.

Cartea joacă un mare rol în vindecare. Ea îl smulge pe bolnav de

sub imperiul suferințelor și al ideilor sumbre, îi îmbunătățește starea sufletească, îi umple orele de inactivitate forțată cu emoții „pozitive”.

Iar de marea înrîurire pe care o au emoțiile asupra funcțiunilor fiziologice ale organismului omenesc nu se mai îndoiește azi nimeni. Minia și durerea, teama și bucuria — stări emoționale diferite prin caracterul lor, pe care le trăim în permanență, sînt foarte complexe. La manifestarea lor participă întregul sistem nervos.

Studiind reflexele condiționate cu ajutorul metodei lui I. P. Pavlov, fiziologii au stabilit că supărarea provocată din afară, stîrnind enervare în scoarța emisferelor creierului mare, se răspîndește îndată, prin centrul nervoși vegetativi subcorticali, pînă la glandele cu secreție internă și prin urmare, în toate organele interne. De acolo se emit în scoarță semnale de răspuns.

În felul acesta, starea scoarței cerebrale, adică gîndurile, dispoziția și sentimentele noastre sînt direct legate de activitatea organelor interne.

Viața abundă în exemple care confirmă justetea acestor observații. E suficient să-i dai unui om o veste proastă că i-a și dispărut pofta de mîncare, ba îi poate crește și tensiunea, începe să-l supere inima. Uneori, astfel de vești pot provoca și infarct, dacă cel care le primește nu-i tînar și nici prea sănătos. În cazul acesta infarctul nu este altceva decît reacția organelor interne la motivul de supărare venit din afară, adică spasmul vaselor inimii ca răspuns la șocul nervos căpătat.

Printre motivele care provoacă la om reacții emoționale de cele mai diferite tipuri, o mare însemnătate are cuvîntul. Nu întîmplător încă acum 2000 de ani, din cele trei metode de tratament de bază — „tratamentul prin cuvînt, plante și cușit”, medicina iraniană acorda primul loc cuvîntului. Una din formele complexe de acțiune asupra organismului cu ajutorul imaginilor cărorora le dă naștere în mintea noastră cuvîntul este biblioterapia.

Iată de ce se poate afirma cu tărie: cărțile vindecă. Iată de ce, crezînd în forța tămăduitoare a risului, doctorul Sydenham recomanda în loc de alifii, soluții și prafuri rețeta lui originală.

Dar orice lectură poate fi folosită în timpul unei boli îndelungate? Sigur că nu. Ipohondrii, oamicii preocupați tot timpul de starea lor, nu trebuie să citească, de pildă, orice carte medicală, fără alege-re. O astfel de literatură poate dăuna, în unele cazuri poate provoca nevroze „bibliogene”, adică teama de îmbolnăvire fără leac, de molipsire, de moarte...

Alegerea cărților depinde de cerințele intelectuale, de gust, dispoziție, împrejurări. În timpul bolii trebuie citite cărți, ziare și reviste care provoacă emoții folositoare, „pozitive”. Fiește, nu se poate recomanda categoric: „În caz de gripă citiți-l pe Tolstoi, la infarct, e potrivit Ilf.”

Mulți bolnavi siliți să stea în pat vreme îndelungată au observat din proprie experiență că lectura a fost pentru ei un stimulent uriaș în însănoșire.

Gîndiți-vă ce „leac” de neînlocuit sînt operele lui Nikolai Ostrovski, Jack London, Boris Polevoi. Ele au sădit în mulți bolnavi curaj, le-au dat putere să-și învingă suferința. În timpul bolii sale Vladimir Ilci Lenin o ruga adesea pe N. K. Krup-skaia să-i citească nuvela lui London „„Dragoste de viață”.

Dar mai mult decît orice, cartea este necesară copiilor. Observați cu ce atenție și interes ascultă un copil bolnav poveștile autorilor favoriți. De aceea e bine ca o dată cu administrarea medicamentelor să li se citească copiilor bolnavi cărți interesante.

Problema tratamentului cu ajutorul cărților este foarte complexă. Am dori ca „biblioterapia” să fie adoptată de medici de diferite specialități.

V. Levi, I. Șișina
medici

UN EVENIMENT ȘAHIST

De la prima Olimpiadă la al XXX-lea campionat

Au trecut peste patruzeci de ani de cînd, în Moscova clocotitoare a anului 1920, s-a disputat Olimpiada șahistilor din toată Rusia, de fapt primul campionat al Uniunii Sovietice. Erau vremuri grele, vremuri de luptă care au influențat, firește, și condițiile în care s-a desfășurat Olimpiada. Și totuși, în fața tablelor de șah s-au adunat cei mai buni jucători ai timpului în frunte cu viitorul campion al lumii, Alexandr Alehin, marele maestru Levenfiș, maestrul emerit Romanovski, celebrul compozitor de studii Grigoriev și alții.

A fost un campionat frumos în care pasiunea pentru șah s-a dovedit în stare să învingă toate dificultățile. E destul să spunem că una dintre partidele din ultima rundă s-a jucat pînă la ora 3 noaptea, la lumina pilpiitoare a două lumînări, căci o pană neașteptată de curent lăsase sala în întuneric...

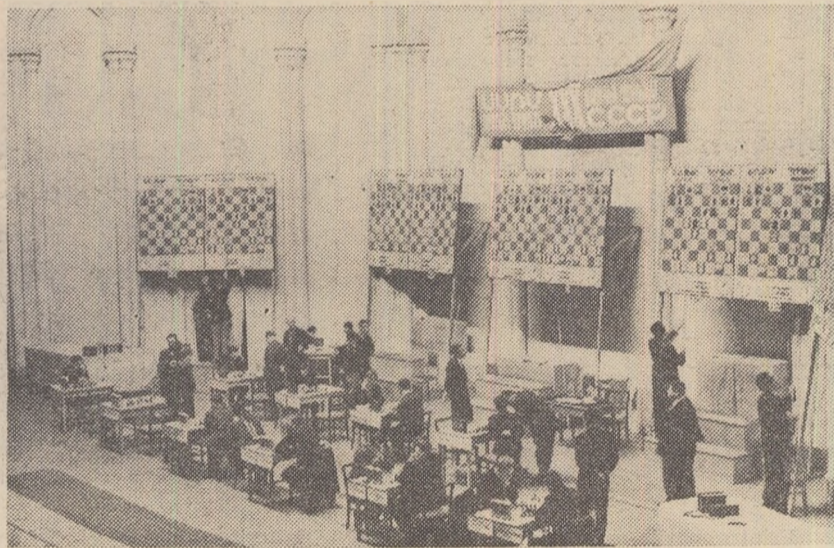
Al treizecilea campionat de șah al Uniunii Sovietice s-a deschis acum cîteva zile în minunata sală a Filarmonicii din Erevan, capitala Armeniei. Intre aceste două momente — prima Olimpiadă și actualul campionat — șahul sovietic a parcurs un drum uriaș, cucerind o necontestată înfîlțate pe plan mondial. Numai anul acesta, mării maeștri sovietici au

Ca de obicei și anul acesta concursul reunește o serie de mari jucători — în frunte cu deținătorul titlului Boris Spasski, fostul campion mondial Mihail Tal și marele maestru Viktor Korcinoi — cărora li se adaugă cîțiva mari maeștri și maeștri experimentați (Holmov, Taimanov, Aronin, Mikenas etc.), ca și șase „debutanți”.

Desigur, tinerii „începători” nu pot aspira la titlul de campion. Prea sînt grele obstacolele ce trebuie trecute. Dar examenul pe care-l dau în fața puternicilor lor adversari constituie o adevărată „probă a focului”.

Lupta pentru titlu se va desfășura, probabil, între jucătorii de „categorie grea”. Boris Spasski are dificila sarcină de a-și apăra titlul. Mihail Tal, așa cum a arătat în ultimul timp, este capabil de orice surpriză: învingător și învins în meciurile pentru campionatul lumii, primul la Bled și ultimul la Curaçao... Iar despre Korcinoi, Taimanov sau Holmov nu putem spune decît că pentru nimeni n-ar constitui o surpriză să-i vadă pe primul loc.

Un singur regret au șahiștii sovietici: la Erevan nu joacă Botvinnik și Petrosian, care se pregătesc intens

Aspect de la al XXX-lea campionat unional

cîștigat campionatul mondial pe echipe și primele trei locuri în turneul candidaților la campionatul mondial, disputat la Curaçao, ca să nu mai vorbim despre alte turnee internaționale.

Totuși indiferent de succesele internaționale pe care le obțin, pentru fruntașii șahului sovietic marile examen rămîne întotdeauna campionatul unional, concurs pe care întreaga lume șahistă îl urmărește cu cel mai mare interes.

în vederea meciului pentru campionatul lumii. Intîlnirea lor, care va începe la 15 martie 1963 la Moscova, va fi însă o adevărată sărbătoare șahistă, care va compensa, desigur, absența lor din finala campionatului unional. Pînă atunci, în sala Filarmonicii din Erevan „bătălia” șahistilor se desfășoară din plin, urmărită cu pasiune în întreaga lume...

S. Samarian

LA ORAȘE ȘI SATE
CEREȚI ȚESĂTURILE
DE CALITATE

**DIPTINĂ
BARCHET
FINET**

IMPRIMATE ȘI UNI
PRODUSE DE

INTREPRINDERILE TEXTILE GALATI

Fabrica de articole din tablă

Codlea — Brașov, telefon 146

Vinde din stoc disponibil :

- Tablă zincată 1x 700x750 m/m
- Curele din piele dim. 20,80,70 și 80 m/m
- Geam șlefuit pentru noptiere dim. 5x345x37,5 m/m
- Bureți din sîrmă 300 m/m
- Garnituri din piele „Nutring” de 120x96, 265x205, 290x250 m/m
- Plăcuțe Vidia sub 3 gr. buc.
- Perii circulare de 300 m/m

Consumați

PRODUSELE
DE CALITATE
SUPERIOARA
DE CONSERVE
ALE FABRICII
TECUCI

Sînt conservate numai
prin sterilizare și conțin
vitamine și zaharuri na-
turale.

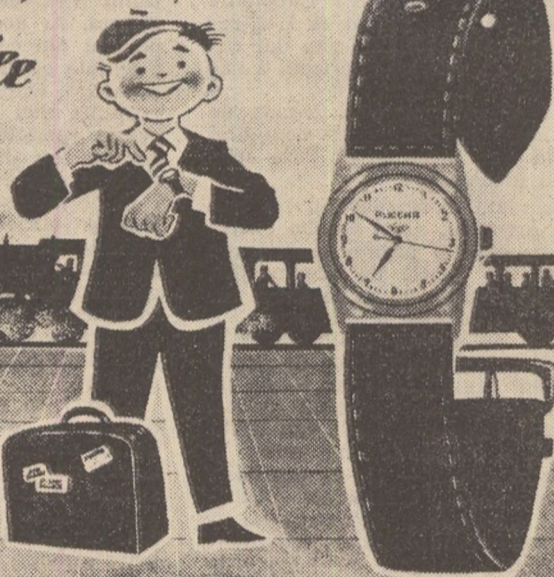
FABRICA DE
CONSERVE **TECUCI**

NOU • PRACTIC • UTIL

USCĂTOR de RUFEE
cu fringhie de relon
pentru uscat rufe în casă

- ușurează munca gospo-
dinelor • se mînuiește
foarte ușor

*Ceasuri de mîină
elegante,
precise,
durabile*

KIROVSKIE
CU SECUNAR CENTRAL
LEI 576

ROSSIA
CU SECUNAR CENTRAL
LEI 595

SPORTIVNIE
CU SECUNAR CENTRAL
LEI 505

KOLOS
CU SECUNAR MIC
LEI 525

Intreprinderea raională de industrie locală

„Filimon Sîrbu” - Focșani

B-dul București nr. 19. Telef. 660-705

Vinde imediat din stoc disponibil

BUTOAIE DE STEJAR
500—1000 LITRI CAPACITATE

ANUNȚ

Gospodine și consumatori de benzină
extracție, parchetin și petrol

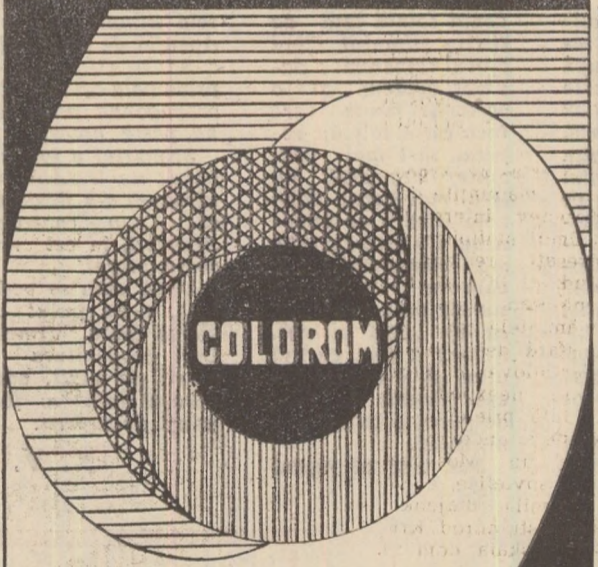
Baza I București din M.I.P.C. a extins servirea la domiciliu
pentru toți consumatorii din Capitală a benzinei extracție, parche-
tinului și petrolului pe bază de comenzi telefonice.

Folosiți sistemul de aprovizionare cu aceste produse care vă
asigură livrarea în ambalaj și vă scutește de deplasări.

Comenzile se primesc zilnic între orele 9—20 la telefon 17.14.49
și se execută prompt.

M.I.P.C. — D.G.A.D.
BAZA I BUCUREȘTI

COLOROM

GALLUS
VOPSESTE. ORICE ȚESĂTURI
MĂTASE • BUMBAC • LÎNĂ
ROCHII • HAINE • BLUZE •

LORZI ȘI FÜHRERI

Al cincilea lord Salisbury intrunește toate trăsăturile aristocrației britanice, care fac dintr-însa — bineînțeles în proprii ei ochi — crema națiunii. Dinastia Salisbury are o vechime de cel puțin patru sute de ani. Un străbunic al lui Salisbury a fost prim ministru, tatăl lui — lider al Camerei lorzilor, un văr — tot prim ministru. Și așa mai departe.

Cînd, la începutul anului 1957, a fost vorba despre succesiunea lui Anthony Eden în funcția de premier, Salisbury a fost convocat la palatul Buckingham pentru consultări. Dar... prim ministru a fost numit Harold Macmillan,

Cînd intră în Camera lorzilor, acest om palid, pipernicit și cu ochelari se dizolvă parcă în atmosfera ei de o sumbră distincție. De pe pereți privesc tablourile a 96 de regi. În nișe se află statuile celor 18 baroni care în secolul al 13-lea au smuls lui Ioan fără Țară „Marea Chartă a libertăților”.

„Magna Charta”... Sfînta Sfintelor parlamentarismului anglo-saxon, leagănușul monarhiilor constituționale, un document în fața căruia se înclină adînc cei care au dobîndit bogăție în numele puterii și putere în numele bogăției.

Se înțelege, de la Ioan fără Țară și pînă astăzi în insulele britanice au avut loc multe schimbări. Elita nobiliară a trebuit să cedeze puterea magnașilor financiari și industriali. În viața politică a apărut proletariatul. Dar lorzii și ducii s-au străduit să se imunizeze împotriva spectrului luptei politice. În umbra parlamentarismului burghez poziția lor este și astăzi la fel de neclintită ca palatul Westminster construit să dureze multe secole.

Și s-ar părea că trecerea timpului își lasă prea puțin amprenta pe impunătoarea fațadă a palatului.

Dar e numai prima impresie. Parlamentul e agitat. Nu numai în Camera comunelor, ci și în Camera lorzilor unde, conform tradiției, domnea o liniște gravă, se aud acum glasuri iritate. Lordul Salisbury este și el îngrijorat. De necrezut, dar așa e! Spre amurgul vieții și-a amintit că există și poporul englez, care ar trebui consultat înainte de a se face un pas fatal. Da, chiar așa s-a exprimat, la 8 noiembrie, în cadrul dezbaterilor asupra „pieții comune” din Camera lorzilor. Și a cerut ca înainte ca An-

tonul să fie înțeles de ce aceste întrebări se pun tot mai insistent în insulele britanice. Dar aceste întrebări ridică și probleme a căror însemnătate depășesc mult hotarele Angliei.

Alături de el se află pleiada de foști prim miniștri: Winston Churchill, Clement Attlee și Anthony Eden.

comună”. Alături de el se află pleiada de foști prim miniștri: Winston Churchill, Clement Attlee și Anthony Eden.

comună”. Alături de el se află pleiada de foști prim miniștri: Winston Churchill, Clement Attlee și Anthony Eden.

comună”. Alături de el se află pleiada de foști prim miniștri: Winston Churchill, Clement Attlee și Anthony Eden.

comună”. Alături de el se află pleiada de foști prim miniștri: Winston Churchill, Clement Attlee și Anthony Eden.

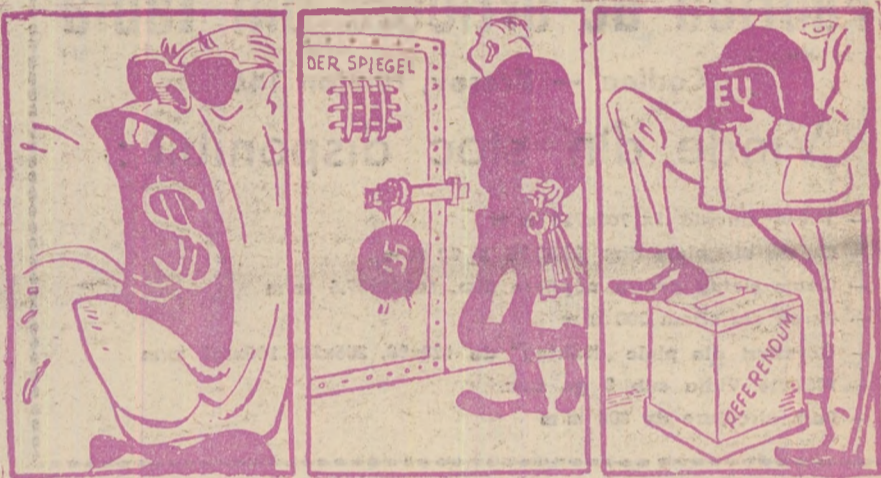
Se părea că dintre toate landurile vest-germane cel mai potrivit pentru asta era landul Hamburg. Chiar și prin arhitectura lui, parlamentul local seamănă cu palatul Westminster.

Senatorul Schmidt, ministru de interne al landului Hamburg, un vechi socialist, și-a ieșit din fire cînd a aflat de atacul banditesc pus la cale de Strauss împotriva redacției „Der Spiegel”. Schmidt nu fusese consultat

„anticomuniste”. Generalul Walker, căpetenia maccarthystă din armata S.U.A., a fost înlăturat, după cum se știe, de la comanda diviziei 24 și ulterior chiar arestat. Partizanii lui Mosley sînt judecați și condamnați la Londra, iar O.A.S.-iștii aruncă bombe împotriva lui De Gaulle.

Da, lucrurile ajung chiar pînă la bombe zvirlite de unii anticomuniști împotriva altora în timp ce o întreagă pletoară de politicieni burghezi se zbate de colo pînă colo neștiind unde să se oprească. Care-i rezultatul acestor ciocniri?

Rezultatul este falimentul, eșecul partidelor burgheze tradiționale, polarizarea forțelor politice. Acestea sînt învățămintele actualei lupte politice din Franța unde la întărirea pozițiilor lui De Gaulle răspund forțele sporite ale democrațiilor patrioți, în frunte cu comuniștii.

Libertatea cuvîntului

Libertatea presei

Libertatea alegerilor
Desene de Boris Efimov

nici măcar de formă. Strauss a acționat la fel ca Himmler. Dar parcă-i vorba numai de Strauss? Căpetenia lui, Adenauer, nu numai că n-a reținat acțiunile colegului său dar într-un cerc de ziariști americani a exclamat chiar entuziast:

— Mi se pare că e o dovadă de foarte mare libertate dacă domnului Augstein i se îngăduie să scrie articole din închisoare!

Deocamdată, Adenauer nu l-a trecut pe Augstein, acest catolic exemplar ieșit dintr-o bogată familie din Hanovra, pe listele de „comuniști”. Dar dacă autoritățile de la Bonn vor avea nevoie de asta o vor face.

Revista americană „Life” a scris odată că există două feluri de „anticomunism”: unul „indecent — de tip Hitler sau McCarthy” și altul „decent — de tip Truman-Attlee”. Cel dintîi ar dezbină, chipurile, națiunile, în timp ce al doilea — „le-ar purifica”. Cu alte cuvinte, asasinatele, pogromurile, incendierea Reichstagului — sînt lucruri reprobabile. Recomandările lordului Radcliff cu privire la epurarea autorităților publice de persoane „suspecte”, legea McCarran, listele negre sînt bune.

În primul caz, alături de comuniști, ar putea fi victime și mii de necomuniști. Ceea ce e rău. Dar patronii lui „Life” nu au nimic împotriva ca ucigașii să fie oricînd pregătiți pentru adevărul comunismului. Asta nu-i deranjează de fel.

Ce vor spune, însă, ei, cînd vor citi în ziare că în Anglia cad victime ale maccarthysmului persoane suspecte, chiar dacă se află sub protecția primului ministru.

În această ordine de idei Macmillan s-a exprimat fără echivoc: „A sosit timpul să nu ne mai împăcăm cu dezvoltarea a ceea ce eu aș numi spiritul... senatorului McCarthy”.

Aceste cuvinte au avut un ecou neașteptat. Lordul amiralității, Orr-Young, i-a impresionat profund pe ascultătorii lui dintr-o suburbie a Londrei cînd a declarat că mii de „elemente subversive”, special antrenate, operează în diverse regiuni ale Angliei.

Aruncînd o privire fugară asupra vieții politice de astăzi din S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G., Italia, Grecia și alte țări capitaliste putem remarca un conflict între diverse curente

Acestea sînt faptele: liberalismul burghez se frînge sub loviturile reacțiunii fascizante. Și nu numai în Franța. În acest caz nu mai e important din ce parte, sub ce baghetă e agitată sperietoarea „primejdiei comuniste”. După cum nu mai are importanță nici în ce mîini se află această sperietoare. În acelea ale lui Strauss sau ale lordului Radcliff. Important este rezultatul.

În ce privește situația concretă din Europa occidentală, acum cînd la ordinea zilei este mistică „idee europeană”, e limpede că lucrurile merg spre amestecarea într-o unică oală a fascismului, a puterii autoritare și a parlamentarismului burghez. Și nu e greu de înțeles ce miros va avea acest amestec.

Franco își și probează smochingul și jobenul. Ba chiar a început să vorbească despre o „liberalizare” a regimului lui, să comenteze tot mai insistent atracția pe care o exercită asupra-i „clubul european”, la fel cum face și premierul Macmillan. Uimitoare atracție spre o pasiune comună!

Poate că tocmai perspectiva aceasta de a sta la aceeași masă cu Franco îl determină pe lordul Salisbury să se gîndească la destinul citorva atribute ale parlamentarismului atît de dragi lui.

Și același lucru trebuie să-și fi amintit și profesorii de la universitățile din Tübingen și Bonn cînd au citit, în timp ce-și beau cafeaua de dimineață, despre atacul împotriva lui „Der Spiegel”, săptămînalul lor preferat.

„Încrederea în regimul democratic în R.F.G. este jucată pe o singură carte” — au scris profesorii deputaților din Bundestag.

Dintr-odată li s-au deschis ochii. Pentru moment mai pot încă scrie deputaților din Bundestag despre sentimentele pe care le încearcă, deși mulți concetățeni de-ai lor s-au și temut să răspundă la întrebările puse de ziariști în legătură cu „cazul” „Der Spiegel”. Astăzi în țara lor, obiect de măsuri polițienești este redacția unui săptămînal burghez. Miine, bita noilor fûhreri se va năpusti asupra altor instituții care alcătuiesc fațada „democrației de la Bonn” și atunci profesorii nu vor mai avea cui scrie.

V. Matveev

„Adevărul tată”

Acum cîțiva ani cinematografele vest-europene au prezentat un film cu un titlu merit să stîrnească curiozitatea: „Un frate mai mare veghează”.

„O fi un film polițist?...” — se întreba spectatorii. După două ore, iar de cele mai multe ori chiar înainte, ieșeau, însă, din sală dezamăgiți. Sub un titlu de film polițist li se vîrșe pe gît o murdără istorie anticomunistă — după romanul anticomunist „Anul 1984” al fostului polițist George Orwell.

Filmul n-a avut succes și a trebuit să fie scos repede de pe ecran.

Singurul lucru prin care a atras atenția

ziarelor a fost că regizorul, un englez, a refuzat categoric să arate cine a finanțat filmul. După cum s-a comportat în genere destul de ciudat, dînd dovadă de o indiferență totală față de soarta filmului. Cînd eșecul comercial a devenit evidenț și o serie de firme care închiriază săli au refuzat să-l mai prezinte, regizorul nu le-a mai cerut daunele care i se cuveneau. Cu alte cuvinte, s-a comportat, așa cum au scris atunci ziarele vest-europene, ca un „tată vitreg”. Filmul a fost curînd uitat și și-a luat locul cuvenit în lada de gunoși anticomunismului.

Dar iată că recent

s-a vorbit din nou despre el. Printr-o întîmplare i s-a descoperit „adevărul tată”. Așa cum a mărturisit „Buletinul de film și televiziune” american, părințele filmului a fost Agenția de informații a S.U.A. (U.S.I.A.) — principala oficină de propagandă americană peste hotare.

Scenariul a fost alcătuit de U.S.I.A. iar turnarea s-a desfășurat sub controlul Agenției, în cel mai mare secret.

După cum se vede, însă, n-au putut fi șterse toate urmele. Deși progenitura a murit de mult, adevărul tată a fost totuși descoperit.

K. V.

glia să semneze Tratatul de la Roma să fie consultat parlamentul și poporul.

Pentru Salisbury aceasta e o declarație revoluționară. El era obișnuit ca locatarii palatului Buckingham să-l consulte pe el și nu pe țesătorii din Lancashire.

Dar în ceasul de cumpănă care planează acum asupra imuabilelor instituții britanice, lordului Salisbury i s-au deschis parcă ochii și a hotărît să cheme într-ajutor poporul spre a împiedica intrarea Angliei în „piața

profundă dezaprobare în țara noastră”.

„Der Spiegel” era copilul favorit al autorităților engleze de ocupație din Germania occidentală. Ele au înființat revista și l-au numit redactor șef pe Rudolph Augstein, un om ireproșabil din punctul de vedere al lordului Salisbury. Coperta primului număr al revistei a fost consacrată reginei Elisabeta a Angliei. La Londra se vorbea despre o transplantare a „democrației anglo-saxone” pe pămînt vest-german.